ACTUL I

SCENA 1

Furtună. Tună şi fulgeră. Se vede puntea de mijloc a unei corăbii bătute de talazurile mării. Intră căpitanul şi şeful echipajului

CĂPITANUL *(de pe puntea de la pupa)*

Şefule!

ŞEFUL

(de pe puntea de mijloc) Iată-mă, căpitane: cum merge?

CĂPITANUL

Bine. Stai de vorbă cu mateloţii. Dă-i zor, altminteri ne ducem la fund. Hai, repede, repede!

(Se întoarce la cîrmă.) (Se aude fluierul căpitanului. Intră mateloţii.)

ŞEFUL

Curaj, băieţi, curaj! Daţi-i zor, scumpilor! Hai, iute, iute, strîngeţi velele. Luaţi aminte la fluierul căpitanului... Suflă, vîntule, pînă nu mai poţi — numai lasă-ne loc de manevrat!

(Intră Alonso, Sebastian, Antonio, Ferdinand, Gonzalo şi alţii.)

ALONSO

Vrednice şef de echipaj, ai grijă. Unde-i căpitanul? Cheamă toţi oamenii.

ŞEFUL

V-aş ruga să coborîţi.

ANTONIO

Unde-i căpitanul, şefule?

ŞEFUL

Nu-l auziţi ? Ne încurcaţi. Mai bine-aţi sta în cabine, decît să daţi ajutor furtunii.

GONZALO

Fii calm, amice, fii calm.

ŞEFUL

Cînd o fi şi marea... Plecaţi de-aici! Talazurile astea nu se sinchisesc nici măcar de rege. întoarceţi-vă în cabine. Linişte! Nu ne stînjeniţi!

GONZALO

la-o mai încet şi nu uita pe cine ai pe bord.

ŞEFUL

Nu-i nimeni care să-mi fie mai drag decît eu însumi... Eşti sfetnic: dacă poţi porunci stihiilor să tacă şi să ne lase în pace[1], nu ne mai atingem de nici un odgon. Arată-ţi puterea. Dacă nu eşti în stare, mulţumeşte cerului c-ai trăit cît ai trăit şi aşteaptă în cabină năpasta pe care-o poate-a-duce ceasul... Curaj, băieţi... Căraţi-vă de-aici, vă spun! *(Iese în fugă.)*

GONZALO *(smuciturile vasului îi curmă vorba, mereu)*

Omul ăsta îmi dă mari speranţe... Nu-i stă scris pe frunte c-o să se înece, are mutra unuia care va sfîrşi în ştreang... Destin ce ne ocroteşti, ai grijă de spînzurătoarea lui, fă din ştreangul ce-l aşteaptă o funie de nădejde pentru noi, fiindcă asta de care ne ţinem acum e prea slabă... Dacă nu-i sortit să sfîrsească în ştreang, ne-am dus pe copcă.

(Intră iar şeful de echipaj : văzîndu-l, curtenii se retrag in cabinele lor.)

ŞEFUL

Coborîţi catargul! Vira, mai jos, mai jos! Să-ncer-căm să plutim doar cu vela cea mare. *(Se aud*

[1] Gonzalo făcea parte~;din sfatul regelui, a cărui menire era să stingă vrajba şi să „facă pace" (n. tr.).

ţipete dinspre cabine.) Dar-ar ciuma-n ei cu zbieretele lor! Răcnesc mai avan decît furtuna, ba chiar decît noi...

(Intră iar Sebastian, Antonio şi Gonzalo.)

Iarăşi? Ce căutaţi aici? Vreţi să lăsăm totul baltă şi să ne scufundăm? Aveţi chef să vă duceţi la fund?

SEBASTIAN

Puschea pe limbă-ţi, cîine afurisit, lătrător şi cîrtitor!

ŞEFUL

Atunci faceţi voi treaba. *(Le întoarce spatele.)*

ANTONIO

La spînzurătoare cu tine, cîine, fecior de lele, zurbagiu neruşinat! Nu ni-e teamă nouă de înec, pe cît ţi-e ţie.

GONZALO

Mă pun chezaş că n-o să se-nece, chiar dacă nava asta n-ar fi decît o coajă de nucă şi-ar fi la fel de spartă ca o tîrfă nesătulă.

ŞEFUL *(strigă)*

Pînzele-n vînt! Ridicaţi două vele. **în** larg, în larg!

(Corabia se ciocneşte. Limbi de foc o străbat de la prova la pupa. Intră mateloţiî, uzi leoarcă.)

MATELOŢII

Sîntem pierduţi! Să ne rugăm, să ne rugăm i Totul s-a sfîcşit! *(Ies.)*

ŞEFUL

(scoţlnd încet un clondir) Cum aşa, să murim cu gîtlejul rece?
GONZALO
Se roagă regele şi prinţul. Haidem, să-i însoţim, c-avem aceeaşi soartă.
îmi ies din fire.
SEBASTIAN ANTONIO
Beţivanii ăştia ne fură viaţa. Ticălosu-acesta Cu gura mare, tare-aş vrea să-l văd Spălat de zece valuri![1]
GONZALO
Ştreangu-l paste,
Măcar că-l cere fiecare val
Căscîndu-se adînc, ca să-l înghită.
(De jos se aud zgomote învălmăşite.) Aibi milă, Doamne! Vai, ne sfărîrnăm! Soţie, frate şi copii, adio! Ne sfărîmăm! Ne sfărîmăm! Ne sfărîmăm!
i Aluzie la soarta piraţilor, care erau legaţi în lanţuri pt? ţărrn, pe o scară de piatră, şi lăsaţi aşa pînă ce trei rînduri de valuri se spărgeau de trupurile lor (n. tr.).
ANTONIO
Cu regele-mpreună Să ne-necăm. *(Iese.)*
SEBASTIAN
Să-i spunem bun rămas. *(Iese.)*
GONZALO
Aş da acum o mie de stînjeni de mare pentr-un pogon de pămînt sterp... pentru-o pîrloagă năpădită de bălării... Facă-se voia cerului! Dar tare-aş fi vrut să mor pe uscat! *(Iese.)*
Pe punte năvăleşte mulţimea călătorilor, luminată de flăcări. Deodată, acestea se sting. Răsună un cor de glasuri.
SCENA 2
Insula. Un platou stîncos, înverzit, cu o potecă ce coboară printr-un crîng de tei, sub un perete de stîncă; în faţă se vede deschizătura unei peşteri înalte, perdeluite. Miranda priveşte spre mare; Prospero, înfăşurat în mantia-i de vrăjitor, iese din peşteră cu un toiag în mînă.
MIRANDA
(întorcîndu-se cu faţa spre el) Dac-ai stîrnit cu vraja ta, drag tată, A apelor mînie, potoleşte-o: Ne-ar potopi cu smoală-arzîndă cerul,
10
Ce zi cumplită!
Nici un rău anume. Tot ce-am făcut a fost de dragul tău, Copila mea, tu, care n-ai habar Nici cine eşti, nici cine sînt — mai mult Decît stăpînul unei biete peşteri Şi tatăl tău.
De n-ar ajunge marea pîn-la el Să-i stingă focul din obraji... Alături De cei năpăstuiţi am suferit: Frumoasa navă (fără doar şi poate C-avea pe bord vreo nobilă făptură!) E sfărîmată.
(Suspină.)
Gemetele lor
îmi sfîşiară inima... Sărmanii! Puterea unui zeu de-as fi avut, Pămîntul l-aş fi pus să-nghită marea Decît să-nghită ea frumoasa navă Ş i-a sufletelor lor încărcătură.
Te linişteşte: inimii miloase
Tu spune-i că nimic nu s-a-ntîmplat.
12
MIRANDA *(privind din nou spre mare)*
Nu mi-a trecut prin minte Nicicînd să ştiu mai mult.
PROSPERO
E vremea, însă, Să ştii. Dă-mi mîna, mantia mi-o scoate.
(Punînd deoparte mantia.)
Magie, stai acolo... — Şterge-ţi ochii
Şi-ascultă liniştită. Naufragiul
Ce te-a mişcat, stîrnind în tine mila,
A fost cu-atîta grijă pus la cale
De mine, prin magia mea, încît
Nici una din făpturile pe care
Le-ai auzit gemînd pe nava ceea
De valuri înghiţită, n-a pierdut
Măcar vreun fir de păr. Şezi jos, acum
Se cade să cunoşti şi alte lucruri.
MIRANDA
Ai început adeseori să-mi spui Anume cine sînt, dar te-ai oprit De fiecare dată, cu-ncheierea: *Nu încă,* — să mă zbucium mă lăsai.

PROSPERO
Acum, e timpul,   însăşi clipa-ţi cere S-asculţi şi să-ţi deschizi urechea bine.
(Se aşază pe un bolovan cioplit în chip de laviţă.)
îţi aminteşti de vremea dinaintea Sosirii noastre-Ti peştera aceasta? Nu cred că ai putea să o ţii minte, Aveai pe-atunci numai trei ani.
MIRANDA
PROSPERO
Ba pot.
Prin ce-o ţii minte ? Prin vreo altă casă, Alţi oameni, alte lucruri? Haide, spune-mi De ţi s-a-ntipărit ceva în minte.
MIRANDA
E mult de-atunci, şi amintirea mea E mai degrabă ca un vis, ceţoasă... N-aveam vreo patru-cinci dădace-atunci?
PROSPERO
Ba ai avut mai multe chiar, Miranda. Dar cum de mai ţii minte ? Ce mai vezi în hăul vremii plin dentunecime? De-ţi aminteşti ceva din tot ce-a fost, Ţii minte, poate,-aici cum ai ajuns?
MIRANDA
Nu, asta nu.

14
PROSPERO
Miranda, tatăl tău
A fost, cu   doisprezece   ani   în   urmă, Un prinţ puternic: duce de Milano.
MIRANDA
Nu tu mi-eşti tată?
PROSPERO
Maică-ta — femeie
Cinstită — îmi spunea că tu mi-eşti fiică; Şi duce de Milano ţi-era tatăl, Moştenitoarea-i unică fiind O principesă — da, nu mai prejos.
MIRANDA
O, ceruri! Ce năpastă ne-a adus Aici? sau e-un noroc?
PROSPERO
Şi una şi-alta:
Năpasta ne-a gonit de-acolo, dar Norocul ne-a adus aici.
MIRANDA
Cît sufăr
Cînd mă gîndesc la marile necazuri Pe care eu ti le-am pricinuit Fără-a le ţine minte. Dar urmează...
PROSPERO
Aveai un unchi, Antonio pe nume, Un frate-al meu   — aşa îl socoteam Pe ticălosul, ce-mi era mai drag Decît oricare om afar' de tine. Lui i-am lăsat în grijă tot ducatul — Pe-atunci întîiu-n lume, Prospero Fiind vestit prin 'nalta-i demnitate Şi ne-ntrecut în liberele arte. Fiind de-acestea absorbit cu totul, Pe frate l-am lăsat să cîrmuiască Şi cufundat în studiile-oculte, Da ţari rn-am înstrăinat. Atuasi, Mîrşavu-ţi unchi... M-asculţi?
MIRANDA *(întorcîndu-şi faţa dinspre mare)*
Cu luare-arninte.
PROSPERO
Cînd a deprins ştiinţa de-a-mpărti
Şi de-a tăgădui favoruri lumii,
De-a înălţa şi-a coborî în rang —
Cînd mi-a schimbat şi mi-a strunit slujbaşii
Avînd în mînă cheia şi lăcata,
A început pe degete să-i joace
Şi i-a făcut să-i cînte lui în strună:
Ca vîscul ajunsese să se-nlindă
16
Pe trunchiu-mi princiar, sleindu-i vlaga. Dar nu m-asculţi...
MIRANDA *'(cu glas spăsit)*

Ba da, iubite tată.
PROSPERO
Nesocotindu-mi trebile lumeşti, Desăvîrşindu-mi, în singurătate, Puterea minţii, şi-n norod avînd încredere prea multă — am trezit |n ticălosu-mi frate pofte rele: încrederea ce i-o dădeam, deplină Şi fără margini, a născut în el 0-nşelăciune tot atît de mare, în felul ei... Ajuns, astfel, stăpîn Nu numai pe veniturile mele, Ci şi pe tot ce-i mai putea aduce Puterea mea — ca unul care-ajunge, Minţind mereu, să ia drept adevăr Minciunile — a început să creadă Că-i duce-ntr-adevăr; ţinîndu-mi locul Şi tot făcînd pe ducele, şi-a zis Că are drept deplin. Ambiţii mari Crescură-n el... M-asculţi, copila mea?
MIRANDA
Şi-un surd ti-ar auzi povestea, tată.

I

PROSPERO
•
Ca între rolul ce-l juca şi omul Ce i-l dăduse piedici să nu fie, A vrut să-ajungă despot în Milan, Crezînd că mi-e de-ajuns crăiia slovei Şi că nu-s bun să cîrmuiesc ducatul. Deci, lacom de putere, s-a-nvoit Cu-al Neapolului crai, să-i dea peşcheş, Punîndu-şi „coroniţa" lui în slujba „Coroanei" celuilalt si-ncovoind Ducatul, pîn-atunci neatîrnat, In jugul cel mai ruşinos...
MIRANDA
PROSPERO
O, ceruri!
Mîrşava-i faptă judec-o şi spune-mi De poate fi un frate omu-acesta.
MIRANDA
Pe-a mea bunică o stimez, dar ştiu Că uneori o mamă bună naşte Fii răi.
PROSPERO
Prin învoiala încheiată, Al Neapolului crai — un vechi duşman De-al meu — s-a înţeles cu al meu frate

Ca — pentru închinare şi tribut —   -Să mă alunge din ducat pe mine Şi pe ai mei şi să-i dea lui Milanul, Cu-onorurile toate. Drept urmare, Antonio, strîngîndu-şi lefegiii, Deschise-ale Milanului vechi porţi, Iar slugile-i, la adăpostul nopţii, Ne-au scos afară din cetate, silnic, Pe mine şi pe tine... Ce-ai mai plîns!
MIRANDA *(cu lacrimi în ochi)*
Neamintindu-mi cum am plîns atunci, Voi plînge-acurn, din nou — e un prilej De care se agaţă ochii mei.
PROSPERO
încă puţin ascultă şi te-oi face Să înţelegi si-această întîmplare Ge-atît te-a tulburat; altminteri, ştiu, N-ar avea noimă tot ce-ţi povestesc.
MIRANDA
De ce nu he-au luat atunci şi viaţa?
PROSPERO
Pe drept mă-ntrebi; povestea mea, ea însăşi, Stîrneşte întrebarea. Aflã, dar, Că n-au avut curaj (eram iubit
De-al meu norod). Nu şi-au pătat cu sînge
Fărădelegea, ci-n culori frumoase
Au zugrăvit-o. Ne-au cărat cu-o luntre
în larg, unde-aştepta, doar pentru noi,
Un putregai de navă, fără pînze,
Odgoane şi catarge, părăsită
Chiar de guzgani. Acolo ne-au lăsat,
Să ne jelim asurzitoarei mări
Şi vîntului, ce ne-ntorcea suspinul,
înduioşat, sporindu-ne durerea.
MIRANDA
Ţi-am fost povară grea!

PROSPERO
Mi-ai fost un înger.
Cînd marea o spoream cu-a mele lacrimi Şi cînd gemeam sub greaua mea povară, Surîsu-ţi plin de har mă-mbărbăta Să-ndur orice.
MIRANDA
Cum am ajuns la ţărm?
PROSPERO
Prin Pronia cerească...[1]
Aveam puţină apă de băut
Şi hrană de la nobilul Gonzalo
i Vers lăsat In suspensie in original (n. tr.).
19
— Lui i se-ncredinţase misiunea; Mărinimos, ne-a dat şi straie scumpe,
?i rufe, ce ne-au fost de mult folos. n bunătatea lui, ştiindu-mi dorul De cărţi, mi-aduse din dulapul meu Pe cele care mi-s mai dragi decît Ducatul însuşi.
MIRANDA
Tare-aş vrea să-l văd Şi eu pe omu-acela într-o zi.
PROSPERO
E vremea să mă scol. Stai jos şi-ascultă Cum s-a sfîrşit călătoria noastră...
(îşi pune iar mantia.)
Ei, si-am ajuns pe insula aceasta. Aici, eu ţi-am fost dascăl şi, prin mine, Ai dobîndit mai multe cunoştinţe Decît alţi prinţi, ce au mai mult răgaz Şi dascăli mai puţin stăruitori.
MIRANDA
Fii binecuvîntat!   *(H sărută.)*
Şi-acum te rog
Să-mi spui de ce-ai stîrnit furtuna asta — Căci întrebarea încă mă frămîntă.
20
PROSPERO
Printr-o ciudată întîmplare, soarta —
Acum iubita mea — mi i-a adus
Pe-ai mei duşmani pe insula aceasta
Şi ştiu că fericirea mea atîrnă
De-o stea de bun augur, a cărei zodie
De-aş ocoli-o, aş cădea pe veci.
Mai mult nu întreba. Ţi-e somn, îmi pare.
Adormi, e-o toropeală sănătoasă:
In van te-mpotriveşti.
(Miranda adoarme. Prospero desenează pe iarbă un cerc magic.)
Hai, vino, slugă, Te-apropie, Ariel. Sînt gata, iată! *(îşi ridică toiagul.)*
(Intră Ariel.) ARIEL
Stăpîne, slavă ţie! Am venit Să-ţi fac pe voie; orice-ai porunci — Să zbor, să-not, să mă arunc în foc, Să călăresc pe-un nor, porunca ta De Ariel va fi îndeplinită Cu-ntreaga lui pricepere.
PROSPERO
Ia spune-mi,
Ai rînduit furtuna poruncită^ întocmai?

ARIEL
Punct cu punct...[1] M-am arătat pe-a regelui corabie La proră, şi la mijloc, şi pe punte, Şi-n fiece cabină, trezind spaimă. Ardeam în multe locuri dintr-o dată — Pe vela mare, pe catarg, pe vergi — Şi m-adunam apoi într-o văpaie. Nici fulgerul prevestitor de tunet, Trimis de Jupiter, nu e mai sprinten, Mai orbitor. Cu flăcări de pucioasa II hărţuiam pe aprigul Neptun,^ De-i tremurau talazurile toate Şi cît pe ce să-i scape şi tridentul.
PROSPERO

Viteze duh, cu-o larmă ca aceasta
Puteai să-i scoţi din minţi pe_cei mai vajnici.
ARIEL
Toţi au simţit fiorul nebuniei
Şi pradă deznădejdii s-au lăsat.
Toţi, far' de mateloţi, s-au azvîrlit
în marea spumegîndă, părăsind
Corabia, cuprinsă de-al meu foc.
întîi sărit-a Ferdinand, feciorul
Monarhului, strigînd: „Toţi dracii-aici sînt
Vers lăsat în suspensie in original (n. tr.).

Şi iadul s-a golit!" Iar părul lui, Ca un foltan de trestii se zbîrlise.
PROSPERO
Aşa te vreau. Dar spune-mi, toate-acestea S-au întîm.plat de ţărm aproape?
Şi-s teferi?
ARIEL PROSPERO
ARIEL
Da.
Nici un fir de păr n-au lipsă, Iar straiele ce i-au ţinut pe apă Li-s mai curate-acum. I-am risipit Pe insulă, precum ai zis, în cete, Pe-al regelui fecior lăsîndu-l singur Pe-o stîncă, să îngheţe cu suspinuri Văzduhul şi să-si mestece amarul.
PROSPERO
Cu-a regelui corabie, cu flota Şi cu matrozii, ce-ai făcut?

r

ARIEL
Corabia
E-acum la adăpost, în golfu-adînc De unde-n miez de noapte m-ai trimis S-aduc din depărtatele Bermude —
Ce-s încă tulburate[1] — stropi de rouă. Pe mateloţi în cală i-am lăsat Să doarmă, frînţi de trudă şi de-o vrajă. Cît despre flota ce-am împrăstiat-o, S-a strîns la loc şi se îndreaptă-acurn, Pe al Mediteranei val, spre Neapol, Crezînd că nava regelui s-a frînt Şi a pierit cu regele o dată.
PROSPERO
Ţi-ai împlinit întocmai datoria, Dar, Ariel, mai e ceva. Cam cît Să fie ceasul?
ARIEL
E trecut de-amiază.
PROSPERO *(uitlndu-se la soare)*
Sînt ceasurile două, pe puţin. De-acum pînă la sase-avem de lucru Şi fiecare clipă ne e scumpă.
ARIEL
Mai e de lucru? Dacă mă tot pui La treabă, îţi aduc şi eu aminte De o făgăduială ne-mplinită.
i Shakespeare face aluzie la naufragiul unei corăbii care transporta colonişti în America şi care s-a scufundat în apropiere de insulele Bermude, la 29 iulie 1609 (n. tr.).

PROSPERO
Măi, mofturosule, ce-i mai fi vrînd?
ARIEL
Vreau libertatea.
PROSPERO
N-o s-o dobîndesti 'Nainte de soroc. Ajunge-acum.

(îşi ridică toiagul.) ARIEL
Adu-ţi aminte, rogu-te, ce bine Te-am tot slujit, fără să mint vreodată, Far' să greşesc şi fără să crîcnesc. Mi-ai şi făgăduit să-mi scazi un an.
PROSPERO
Uiţi de ce cazne te-am scăpat?
ARIEL
PROSPERO
Nu uit.
Ba uiţi; şi îţi închipui că eşti mare Şi tare, dacă mergi pe fundul mării, Goneşti pe vîntul de la miazănoapte, Sau te strecori, spre-a-mi împlini porunca, în vinele-ngheţatului pămint.
25
26
ARIEL
PROSPERO
Ba nu.
Minţi, răule! Uitaşi, pesemne, De cotoroanţa Sycorax, zăluda Pe care-o-ncovoiase răutatea Şi anii... Ai uitat-o?
ARIEL
Nu, stăpîne.
PROSPERO
Ba, ai uitat-o. Unde s-a născut? Răspunde-mi!
ARIEL
In Alger, stăpîne.
PROSPERO
Oare?
Sînt nevoit în fiecare lună Să-ţi amintesc ce-ai fost. Clonţoasa ceea A fost, cum ştii, zvîrlită din Alger, Căci săvîrşise multe fărdelegi Şi vrăji prea crunte ca să-ncapă-n vorbe. Ca preţ al unei slujbe ce-o făcuse Cetăţii, au lăsat-o-n viaţă. Este?
ARIEL
Aşa-i, stăpîne.
PROSPERO
Cotoroanţa asta
Cu ochii urduroşi a fost adusă Pe insulă de nişte marinari. Era borţoasă, iară tu pe-atunci Erai, curn singur spui, în slujba ei. Şi pentru că erai un duh prea gingaş Spre-a-i împlini poruncile lumeşti, S-a mîniat pe tine şi te-a-nchis — Cu ajutorul crunţilor ei demoni -în trunchiul despicat al unui pin. Vreo doisprezece ani ai stat acolo, In care timp ea a murit. Gemeai Asemeni unei mori de vînt, amarnic. Era pustie insula pe-atunci (Afară de odrasla zgripţoroaicei — Un boţ de carne roşie).
ARIEL
PROSPERO
Calibaii.
Da, Caliban, cel ce mi-e slugă-acum, Nerodule. Ştii bine din ce chinuri Te-am scos. Făceai, cu gemetele tale, Să urle lupii şi să plîngă urşii.
27

28
De blestemul acesta, Sycorax
Nu mai putea în veci să te dezlege:
Eu, cu magia mea. te-am slobozit
Cînd, poposind pe insula aceasta, Te-am auzit şi-am despicat copacul.
ARIEL
îţi mulţumesc, stăpîne.
PROSPERO
De mai murmuri, Am să despic anume un stejar Şi-am să te-nchid în trunchiu-i noduros, Ca să mai urli ierni douăsprezece.
ARIEL
O, iartă-mă, stăpîne! Porunceşte Şi te ascult, supus.
PROSPERO
Dacă-ai s-asculţi, Eu, peste două zile, îţi dau drumul.
ARIEL
Te recunosc, stăpîn mărinimos. Ce porunceşti anume? Ce să fac?
PROSPERO
Să te prefaci în nimfă, nevăzută

Decît de ochii tăi si-ai mei. Hai, au-te Şi-ntoarce-te cu noul chip, mai iute.
(Ariel iese. Prospero se apleacă asupra Mirandei.)
Desteaptă-te, copilă, ai dormit Destul.
Ciudată.
MIRANDA
M-a toropit povestea ta
PROSPERO
Toropeala poţi s-o scuturi. Să mergem să-l vedem pe Caliban, Pe sclavul meu în veci morocănos.
(Se apropie de o grotă.) MIRANDA
E-un ticălos, mi-e silă să-l privesc.
PROSPERO
Nu ne putem lipsi de el, oricum: Ne face focul, ne aduce lemne, Ni-i de folos în multe alte feluri. Hei, Caliban! Hei, sclavule! Răspunde!
CALIBAN *(din grotă)* Sînt lemne de ajuns.

PROSPERO
Hai, ieşi afară,
Am altă treabă pentru tine. Ieşi, Ţestoaso!
(Reapare Ariel, în chip de nimfă.)
Minunată arătare — Auzul ţi-l ascute, Ariel.
(îi şopteşte ceva.) ARIEL
Stăpîne, se va face.
(Dispare.)
PROSPERO
(lui Caliban)
Sclav bicisnic,
Făcut de-o cotoroanţă cu un diavol, Arată-te!
(Caliban iese din grotă, mormăind.) CALIBAN
Să cadă-asupra voastră Atîta rouă otrăvită, cîtă A măturat din smîrcuri mama mea Cu pana unui corb. Bătu-v-ar vîntul[1] Şi umple-vi-s-ar trupul de băşici!
i Shakespeare precizează: vîntul de sud-vest, un vînt aducător de molime (n. tr.).

PROSPERO
Âzi-noapte, pentru-aceste vorbe rele, Simţi-vei junghiuri crîncene în coaste, De n-ai să poţi nici răsufla; arici Au să te pişte, ciuruindu-ţi trupul — Cu găuri dese ca la faguri, dar Mai dureroase decît acul viespii.
CALIBAN *(rînjindu-şi colţii)*
Vreau să maniac. Iar insula-i a mea —
Mi-a dat-o mama. Tu mi-ai şterpelit-o. /M-ai răsfăţat, întîi, cu poame dulci, j M-ai învăţat apoi să spun pe nume l Luminii celei mari şi celei mici, l Ce ard prin zi şi noapte. Mi-ai fost drag,
Ţl'am arătat al insulei tezaur — v
Izvoarele şi slatinele ei,
Pămîntul gras, sau sterp. Acum, mă blestem!
Să tabere asupră-ţi toţi gîndacii,
Broscoii şi liliecii mumei mele!
Eu, rege altădat', ajuns-am slugă!
M-ai ţintuit în stînca asta aspră
Şi-ţi faci de cap pe insulă, în voie.
PROSPERO
Sclav mincinos, te mişcă numai biciul,
Nu vorba bună. M-am purtat cu tine
— Spurcat cum eşti —cu grijă omenească,

Te-am găzduit în peşteră la mine, Pîn-ai cercat să-mi pîngăreşti copila.
CALIBAN
Ha, ha ! Bine-ar fi fost! Mi-ai stat în cale, Altminteri, toată insula aceasta Ar fi ticsită azi de Calibani.
PROSPERO
Nemernic sclav, în stare de-orice rele,
De tine bunătatea nu se prinde.

M-am străduit, din milă, să te-nvăţ
Cîte ceva în fiecare ceas
Şi graiul să-l deprinzi — cînd nu ştiai
Nici ce-i cu tine, ci bolboroseai
Ca o jivină; gîndurilor tale
Le-am dat cuvinte, ca să le pricepi.
Ai învăţat, dar soiul tău te face
Nevrednic printre oameni să trăieşti.
De-aceea te-am închis în stînca asta.

CALIBAN

E drept că să vorbesc m-ai învăţat, Dar m-am ales cu-atît, că ştiu să blestem. Lovi-te-ar ciuma pentru-nvăţul ăsta!

PROSPERO

Piei, pui de vrăjitoare! Du-te grabnic Şi adu lemne; vezi, nu zăbovi,

Căci ai şi alte treburi. Dai din umeri? De nu-mi asculţiporunca-i vai de tine! Te-mpung cu junghiuri, os cu os ţi-l umplu Cu ace de durere, de-ai să urli Atît de ta,re, c-au să se-ngrozească Şi fiarele-auzindu-te.

CALIBAN

O, nu!...

(Aparte.)

Am să-l ascult, n-am încotro. Puterea I-e-atît de mare, că ar fi în stare Să-l biruie şi să şi-l facă sclav Pe zeul mumei mele, Setebos.[1]

„_^ PROSPERO

Hai, sclavule, te cară, nu mai sta!

(Caliban pleacă. Prospero şi Miranda intră în peşteră.
Se aude muzică. Intră Ariel nevăzut, jucăuş. Ferdinand
îl urmează.)

CÎNTECUL LUI ARIEL

Pe nisip, cu-această zînă,
Mînă-n mînă:
Dă-i fierbinte, sărutarea —
Tace marea.
Riturnela au s-o cînte

[1] Zeitate păgînă a patagonezilor, menţionată într-o carte de călătorii apărută în 1577: *History of Travel* de Eden (n. tr.).

Duhuri blînde.
Dănţuiţi, dănţuiţi
Şi auziţi!
„Hau, hau!" *(Refren, împrăştiat.)*
Latră cîinii:
„Hau, hau!" *(Refren.)*
Auziţi!
E cocoşul care strigă:
„Cucurigu!"

FBRDINAND

De unde vine cîntecul? Din aer
Sau din pămînt? Nu-l mai aud. Desigur
Că vreun zeu al insulei i-e soţul.
Jeleam pe ţărm a tatălui meu soartă
Cînd cîntecul s-a furişat spre mine,
Pe ape, liniştindu-le mînia
Şi potolindu-mi jalea. L-am urmat,
Mai bine zis: el m-a tîrît pe mine.
Dar a pierit... Ba nu, începe iarăşi.

CÎNTECUL LUI A R I E L

îţi zace tatăl colo-n mare. Oasele i-s de coral, Ochii lui — mărgăritare. Nu s-a spulberat sub val, Ci doar marea l-a schimbat In ceva ciudat, bogat. Nimfe clopotul i-l sună.

Bing —bang! *(Refren.)* Ia auzi-l cum răsună — Bing — bang.

De bietul tata-mi aminteşte cîntul: Nu-i omenesc de fel, nici pămîntean Acum l-aud deasupră-mi.
PROSPERO *(ieşind cu Miranda din peşteră)*
Fata mea,
Ridică-ţi genele puţin şi spune-mi Ce vezi?
E-un duh? O, doamne, cum se uită! E-aşa frumos! Dar nu-i decît un duh.
Nu, fata mea: mănîncă, bea şi doarme, Şi-i înzestrat cu simţuri ca şi noi... Acest flăcău, pe care-l vezi acum, A fost şi el pe navă. De n-ar fi Mîhnit — mîhnirea roade frurSusetea —
(îi atinge obrazul)
Ai spune că e chipeş: şi-a pierdut Tovarăşii — si-i caută acum.

MIRANDA *(înaintează, vrăjită)*
Aş spune că-i dumnezeesc la chip, Căci n-am văzut mai nobilă făptură.
PROSPERO *(aparte)*
E-ntocmai cum am vrut. O, harnic duh, De azi în două zile vei fi slobod.
FERDINAND *(în timp ce Miranda U priveşte)*
Desigur că-i zeiţa proslăvită
De cîntu-acesta... Rogu-te să-mi spui
De eşti de fel din insula aceasta?
Aş vrea să-mi dai povaţă — ce să fac?
întîi de toate, spune-mi, tu, minune:
Eşti fată?
MIRANDA
Da, sînt fată, nu-s minune.
FEROINAND
O, ceruri! îmi răspunde-n graiul meu! Din cei care-l vorbesc, aş fi întîiul, De-aş fi acolo unde e vorbit.
36
PROSPERO *(se apropie)*
întîiul? Dac-al Neapolului crai Te-ar auzi, ce-ai fi?
FERDINAND
Ce sînt şi-acum: Un muritor uimit să te audă Vorbind de Neapol. Mă aude el, De-aceea plîng: sînt Neapolul eu însumi, De cînd cu ochii mei — de-atunci în lacrimi Văzut-am moartea tatălui meu — craiul.
MIRANDA
Sărmanul!
FERDINAND
S-a-necat, cu toţi curtenii, Cu ducele Milanului şi fiul Acestuia. [1]
PROSPERO *(aparte)*
Adevăratul duce Şi fiica lui, frumoasa, ar putea Să te subjuge, dar nu-i vremea încă... Au şi schimbat priviri... Blînd Ariel, Curînd te slobozesc...
l Fiul ducelui e pomenit o singură dată, dar e probabil cS într-o versiune anteriuară Sliakespeare îi dăduse un rol mai mare (n. tr.).
(Cu asprime.)
Cinstite domn, O vorbă doar: mă tem că-ai cam greşit.
MIRANDA
De ce-i vorbeşti atît de aspru, tată? E-al treilea om pe care-l văd şi-ntîiul Ce-mi smulse un suspin. O, îndurare înduplecă-l pe tatăl meu!
FERDINAND
De eşti
Fecioară si de nu iubeşti pe altul, Te fac regină-n Neapol.
PROSPERO
Mai domol...
Sînt unul în puterea celuilalt, Dar ca să n-o cîstige prea uşor, Am să le pun, fireşte, beţe-n roate... O vorbă doar — îţi poruncesc s-asculţi: Uzurpi un titlu care nu-i al tău Şi ai venit pe insula aceasta Ca o iscoadă, ca să ini-o răpeşti.
FERDINAND
Greşeşti, îţi dau cuvîntul meu de om.
38
MIRANDA
Nu poate gîndul rău să stea-ntr-un templu Cum e acesta; Binele-ar fi dornic Să stea cu Răul într-asa o casă.
PROSPERO *(cu glas poruncitor, lui Ferdinand)*

Urmează-mă!
(Mirandei) Să nu-mi vorbeşti de el: E-un trădător...
(Lui Ferdinand) Hai, vino. O să-ţi leg Picioarele cu gîtul laolaltă. Vei bea doar apa mării, iar drept hrană Doar muşchi jilav şi rădăcini uscate Şi coji de ghindă vei primi. Hai, vino.
FERDINAND
Cît am putere să mă-mpotrivesc, Mă voi lipsi de-asemenea primire.
(Scoate spada, dar o vrajă îl înţepeneşte.)
MIRANDA
Nu-l judeca în pripă, tată drag, E nobil şi viteaz.
PROSPERO
Ce? A ajuns Copilul să-l înveţe pe părinte?

Mişelule, în teacă vîră-ţi spada!
O scoţi, dar n-ai curajul să loveşti —
Ţi-e cugetul, pesemne, încărcat.
Degeaba stai în gardă: cu toiagul,
De vreau, te fac să scapi din mînă arma.
(Sabia îi cade din mînă lui Ferdinand.)
MIRANDA
O, tată, te implor!
PROSPERO
Dă-mi drumul, fată. Nu te-agăţa de mantia-mi.
40
MIRANDA
Mă pun zălog.
Aibi milă,
PROSPERO
O vorbă de mai spui, Te-alegi, de nu cu ura mea, cu-o ceartă; Ce? Aperi un uzurpator? Tu crezi Că nu-i pe lume altul mai frumos, Pe Caliban doar şi pe el văzîndu-i. Prostuţo! Dacă-l pui cu alţii-alături, E-un Caliban ^i el, iar ei par îngeri.
MIRANDA
Mă mulţumesc, pesemne, cu puţin: Nu vreau să văd o faţă mai plăcută.
PROSPERO *(lui Ferdinand)*
Supune-te şi vino. Muşchii tăi Sînt firavi iar, ca în pruncia lor.
FERDINAND
Aşa-i: înlănţuit sînt, ca de-o vrajă: Nu-mi pasă-acum de slăbiciunea rnea, De moartea tatei, de nenorocirea Prietenilor şi de-amenintarea Acestui om, ce m-a supus — îndur Chiar temniţa, de pot s-o văd pe fată în fiecare zi. întreg pămîntul Să fie liber, eu m-aş mulţumi Cu-o temniţă ca asta.
PROSPERO
Vraja-i bună. *(Lui Ferdinand)*
Urmează-mă.
(Lui Ariel)
Lucrat-ai foarte bine.
(Lui Ferdinand)
Urmează-mă.
(Lui Ariel)
Mai vreau să-mi faci o treabă.
41
MIRANDA
Fu liniştit, nu-i tata rău cum pare: Mînia asta-i neobişnuită.
PROSPERO *(lui Ariel)*
Vei fi ca vîntul muntelui de slobod, De-mi împlineşti porunca.
ARIEL
Punct cu punct.
PROSPERO
(întorcindu-se din nou spre Ferdinand) Urmează-mă. *(Mirandei)* **Tu nu** te-amesteca. *(Intră toţi trei în peşteră.)*

ACTUL II

SCENA 1
Un luminiş de pădure, într-alt colţ al insulei. Regele Alonso e întins pe iarbă, cu faţa în jos. Gonzalo, Adrian, Francisco şi alţii stau în jurul Iui. Sebastian şi Antonio stau deoparte şi vorbesc în şoaptă, cu glas batjocoritor.
GONZALO
Fii vesel, sire, ai temei să fii,

Ca si noi toţi, căci viaţa e mai scumpă
Decît tot ce-am pierdut. Necazul nostru
E lucru-obişnuit: nu trece zi
Fără ca vreo soţie de matroz,
Vreun armator sau vreun neguţător,
Să nu deplîngă-o pierdere   ca   asta.
Puţini pot spune c-au scăpat, ca noi,
Printr-o minune. De aceea, cată
în cumpănă să pui, înteleptţeşte,
Salvarea cu necazul.
ALONSO *(fără să ridice capul)*
Taci, te rog!
43

SBBASTIAN
Ca pe o ciorbă rece   primeşte   alinarea.
ANTONIO
N-o să-l lase aşa curînd duhovnicul.
SEBASTIAN
Te uită, al minţii ornic şi-l întoarce grabnic Acuş-acuş va bate ceasul.
începe: unu.
GONZALO
SEBASTIAN
GONZALO
Sire...
GONZALO
(din nou către rege) De-aceea, sire...
ANTONIO
Ptiu! Ce spart la gură !
ALONSO
Te rog, dă-mi pace!
GONZALO
Am sfîrşit. Dar totuşi...
SEBASTIAN
îi dă-nainte cu vorba.
Cine-ncepe să cînte mai întîi, el sau Adrian? Hai să punem prinsoare.
SEBASTIAN
Cocosul ăl bătrîn.
ANTONIO
Ba, cocoşelul.
SEBASTIAN
Pe ce ne prindem?
Cînd fiecărei suferinţi îi dai în suflet cuvenitul loc, primeşti...
SEBASTIAN
(tare) Un ţechin.
GONZALO ***(tntorcîndu-se spre el)***
Da, da, un chin. Fără să vrei ai spus un adevăr.
SEBASTIAN
Iar tu l-ai priceput mai repede decît m-am aşteptat. 44
ANTONIO
Pe-un hohot de rîs.
SEBASTIAN
S-a făcut!
ADRIAN
Deşi insula pare pustie...
SEBASTIAN
Ha, ha, ha!
ANTONIO
Ai plătit.
ADRIAN
...nelocuită şi aproape-inaccesibilă...
SEBASTIAN

Totuşi...
ADRIAN
Totuşi...
ANTONIO
Nimic nu-i scapă.
ADRIAN
Totuşi trebuie să aibă o clemenţă dulce, aleasă şi blînSă.
46
ANTONIO
„Clemenţa" a fost o fată dulce.[1]
SEBASTIAN
Da, şi aleasă, vorba cărturarului nostru.
ADRIAN
Văzduhul se dezmiardă cu dulcea-i răsuflare.
SEBASTIAN
De parc-ar avea bojoci, si-ncă bojoci putregăiţi.
ANTONIO
Sau de parcă l-ar hrăni cu miresme o mlaştină.
GONZALO
Aici ai tot ce trebuie ca să trăieşti.
ANTONIO
Adevărat, lipsesc numai mijloacele de trai.
SEBASTIAN
Lipsesc cu desăvîrşire, sau ca şi cînd n-ar fi.
GONZALO
Ce-naltă şi ce grasă pare iarba! Şi-atît de verde!
i Joc de cuvinte: Adrian, folosind un limbaj preţios, spune „clementă" în loc de climă. Antonio se releră la un nume de (aţă, obişnuit în familiile puritane (n. tr.).
47
ANTONIO
Pămîntul, zău, e oacheş.
SEBASTIAN
Ba are şi-un ochi de verdeaţă.
ANTONIO
Nu greşeşte prea mult.
SEBASTIAN
Nu, de fel, numai că ocoleşti adevărul cu totul.
GONZALO
Dar minunea e — oricît ar părea de necrezut...
SEBASTIAN Cum sînt mai toate minunile...
GONZALO
...că vesmintele noastre, deşi au trecut prin mare, par la fel de noi şi de strălucitoare ca şi-nainte, ca si cum apa ei sărată le-ar fi vopsit din nou.
ANTONIO
Dacă măcar unul din buzunarele lui ar avea glas, ar spune că minte.
SEBASTIAN
Sau i-ar ascunde minciunile.
GONZALO
Veşmintele noastre par acum la fel de noi ca atunci cînd le-am îmbrăcat întîiaşi dată, în Africa, la nunta Claribelei, mîndra fiică a regelui, cu craiul Tunisului.
SEBASTIAN
48
A fost o nuntă grozavă şi n-am dus-o de loc rău la întoarcere.
ADRIAN
Tunisul n-a avut niciodată parte de o regină aşa de frumoasă.
GONZALO
Da, de la văduva Didona încoace.
Văduvă? Dar-ar holera-n ea. De unde a mai scos-o şi pe asta? Văduva Didona!
Ce te făceai dacă pomenea şi de „văduvul Eneas ? Ce-ai fi zis atunci?
Văduva Didona, zici? Stai puţin să mă gîndesc. Păi, dînsa era din Cartagina, nu din Tunis.

GONZALO

Tunisul se chema odinioară Cartagina, domnule.
ADRIAN
Cartagina?
GONZALO
Da, Cartagina, crede-mă.
ANTONIO
Vorba lui e mai miraculoasă decît harpa făcătoare de minuni.[1]
SEBASTIAN
Nu-nalţă numai ziduri cu ea, ci case întregi.
ANTONIO
Ce ispravă miraculoasă ne mai pregăteşte, spre a ne dovedi că-i o nimica toată?
SEBASTIAN
Cred c-o să-şi vîre în buzunar insula şi-o s-o ducă acasă lui fiu-su, ca pe un măr.
ANTONIO
Şi o să-i arunce sîmburii în mare, ca să răsară şi alte insule.
l Aluzie la Amphion, fiul Iul Jupiter şi al Antiopel, căruia Apollo i-a dăruit o harpă, cu care a înălţat zidurile Tebei (n. tr.).

I

Sire...
Era şi timpul...
GONZALO
ANTONIO
GONZALO
Sire, spuneam că veşmintele noastre par acum la fel de noi ca atunci cînd le-am purtat la Tunis, la nunta fiicei voastre, care-i acum regină.
ANTONIO
O regină cum n-a văzut niciodată Tunisul.
SEBASTIAN
Afar* de văduva Didona, ia te rog!
ANTONIO
Da, văduva Didona, ah, văduva Didona!
GONZALO
Sire, nu-i aşa că pieptarul meu pare nou-nouţ, ca-n ziua cînd l-am pus pe mine-ntîia oară? Adică, într-un fel.
ANTONIO
A nimerit-o bine cu felul ăsta.
4*

GONZALO
In ziua nunţii fiicei voastre, atunci l-am îmbrăcat.
ALONSO *(ridicîndu-se în capul oaselor)*
Se-mpotriveşte mintea-mi să primească
Acest potop de vorbe... Ah, mai bine
Pe fiică-mea să n-o fi dus acolo,
Căci mi-am pierdut, la-ntoarcere, feciorul,
Iar fata mea, departe de Italia,
Ca şi pierdută-i, vai! N-o s-o mai văd!
O, fiule, menit să-mi fii urmaş
în Neapol şi-n Milan, ce căpcăun
Te-a înghiţit?
FRANCISCO
Poate că-i viu, mărite: Eu l-am văzut luînd în piept talazul Şi călărindu-l. Capul şi-l ţinea Deasupra şi, cu braţele vînjoase, îşi despica făgaş spre ţărmul care Se apleca asupră-i, ca şi cum Voia să-i vină-n ajutor. Sînt sigur Că a ajuns cu bine.
ALONSO
Nu, s-a dus!

SEBASTIAN ***(cu glas tare)***

Aceasta, mulţumită dumitale: N-ai vrut cu fiica-ţi să blagosloveşti Europa, ci în Africa ai dus-o. Acolo, barem, ea nu-ţi vede ochii, Ce au temei să plîngă.
ALONSO
O, dă-mi. pace!
SEBASTIAN
Noi te-am rugat, căzîndu-ţi în genunchi
Şi-am stăruit, în fel şi chip. Chiar fata
In cumpănă a stat — între revoltă
Şi ascultare neştiind s-aleagă.
Mă tem că ţi-am pierdut pe veci feciorul:
In Neapol şi-n Milan rămas-au azi
Mai multe văduve decît bărbaţii
Pe care i-om aduce să le-aline.
E vina dumitale.
ALONSO
Tot a mea-i Şi pierderea, din toate cea mai grea.
GONZALO *(lui Sebaslian)*
E aspru adevărul ce-l rosteşti,
Şi nu-i la vreme spus: cam zgîndări rana In loc s-o oblojeşti.
SEBASTIAN
E bine-aşa.
ANTONIO
Şi felcereşte chiar.
GONZALO
Măria ta, cînd eşti posomorit, Pe toţi ne-apasă nori.
SEBASTIAN
Ce spune pasărea?
ANTONIO
E-n pasă-rea.[1]
GONZALO
Să am eu o plantaţie aici...
ANTONIO
Ar semăna urzici...
l Joc de cuvinte: *„foul wealher"* —vreme rea — şi *„fowl weather"* —vreme păsărească —aluzie, probabil, la pieptănătura bătrînului sfetnic, numit şi „cocoş" (n. tr.).

SEBASTIAN
Măcriş sau nalbă.
GONZALO
Iar dac-as fi al insulei monarh...
SEBASTIAN
Ar face-orice, doar de băut n-ar bea, Că n-are ce...
GONZALO
Aş răsturna a ţării rînduială:
Negoţul l-aş opri, de orice fel.
De tribunale n-ar mai fi nici urmă.
De scoli, nici pomeneală. N-ar mai fi
Nici bogăţie şi nici sărăcie,
Nici slujbe, învoieli sau moşteniri,
Nici pîre pentru ţarini sau podgorii.
Metalul, grîul, vinul şi uleiul
Nu s-ar mai folosi. Şi nici o muncă —
Toţi oamenii ar sta cu mîna-n sîn;
Femeile, la fel — nevinovate.
N-ar fi nici un stăpîn...
SEBASTIAN
Şi totuşi vrea Să fie rege-al insulei, nerodul.
ANTONIO
Un capăt al republicii lui, uită de celălalt.

III

GONZALO
Ar fi-n devălmăşie împărţite Ale naturii daruri, fără muncă. Nemaifiind trădări şi răzvrătiţi, N-aş mai avea nevoie de cuţite, De săbii, suliţi, puşti sau alte arme. Natura ar da, singură,-un belşug în stare a-mi hrăni norodul paşnic.
SEBASTIAN
Supuşii lui se pot căsători?
ANTONIO
Nu, nene, au să lenevească toţi — şi tîrfele, şi golanii...
GONZALO
Domnia mea ar fi desăvîrşită, Chiar Epoca de Aur ar întrece-o...
SEBASTIAN
(tare) Trăiască-n veci măria sa!
ANTONIO
Trăiască-n veci Gonzalo!
56
GONZALO
M-asculţi, sire?
ALONSO
Dă-mi pace cu nimicurile astea!
GONZALO
Ai dreptate, luminăţia ta; le-am spus numai aşa, ca să le dau un prilej de rîs acestor domni, care au nişte plămîni atît de simţitori şi de gîdiloşi, încît orişice nimic îi face să rîdă.
De tine rîdeam.
De mine, care nu-s nimic pe lîngă voi, cînd e vorba de asemenea glume prosteşti. Dar daţi-i înainte cu rîsul, nu vă opriţi.
ANTONIO
Straşnică lovitură ne-a tras!
Numai că l-a lăsat lat tot pe el.
Sînteţi nişte oameni grozavi: aţi fi în stare să smulgeţi si luna de pe cer, dac-ar sta neclintită acolo vreme de cinci săptămîni!

(Apare Ariel, nevăzut, îngintnd o melodie gravă.) SEBASTIAN
Aşa am face şi după aceea ne-am duce să prindem niscai păsări[1], pe-ntuneric.
(Gonzalo le întoarce spatele.) ANTONIO
Nu te supăra, scumpul meu.
GONZALO
Fii pe pace, nu-mi pierd eu cumpătul aşa de lesne... *(Se culcă.)* Ce-ar fi să mă adormiţi cu rîsetele voastre, că mi-e tare greu capul?
ANTONIO
Gulcă-te, şi-ascultă-ne.
(Adorm toii, afară de Alonso, Sebastian şi Antonio.) ALONSO
Aşa curînd au adormit ?! As vrea
Să mi se-nchidă ochii peste gînduri —
Pleoapele mi-s grele.
SEBASTIAN
Sire, vezi Să n-alungi somnul: vine rareori
i E vorba, din nou, de Gonzalo (n. tr.).
58
In ospeţie la durerea noastră Şi-atunci o face ca să ne-o aline.
ANTONIO
Noi doi, mărite domn, te vom veghea Cît te-odihnesti.
ALONSO
Vă mulţumesc... Ciudat Ce toropeală...
(Alonso adoarme. Ariel dispare.) SEBASTIAN
Ce somn greu i-apasă?
ANTONIO
De vină-i clima.
SEBASTIAN
Dacă e aşa,
Pleoapele de ce nu ni se-nchid? Eu văd că mie nu mi-e somn.
ANTONIO

Nici rnie.
Mi-e trează mintea. Au căzut în somn, Ca la un semn, parc-ar fi fost trăsniţi.
(Arătind spre cei adormiţi, vorbeşte în şoaptă.)
59
Cinstite Sebastian, ce-ar fi? Ce-ar fi... Dar nu... şi totuşi parcă-ţi văd pe frunte Ce ai putea să fii: prileju-ţi cere Să-l foloseşti, iar fantazia-mi vede Cum o coroană-ţi cade-n cap, din cer.
SEBASTIAN
Eşti treaz sau dormi?
ANTONIO
N-auzi că îţi vorbesc?
SEBASTIAN
Ba da, e graiul celor ce visează:
Vorbeşti în somn. Ce-ai spus ? Ciudată stare:
Să dormi cu ochii larg deschişi, să stai
De vorbă, să te mişti mereu si totuşi
Să dormi adînc...
ANTONIO
Mărite Sebastian,
îţi laşi săi^ doarmă — sau să moară chiar — Norocul, închizi ochii, treaz fiind.
SEBASTIAN
E limpede că sforăi, dar e-un tîlc în sforăiala ta.
60
ANTONIO
Sînt mai serios
Decît oricînd; să fii la fel încearcă — Ascultă-mă, oricît te-ar tulbura-
SEBASTIAN
Poftim, sînt ca o apă stătătoare.
ANTONIO
Te-nvăţ eu să te umfli şi să curgi.
SEBASTIAN
încearcă: lenevia moştenită
Din moşi-strămoşi mă-nvaţă să descresc.
ANTONIO
De-ai şti ce mult îţi place gîndu-acesta, De care rîzi acum! Cum, dezgolindu-l, De-abia-l îmbraci mai mult! E-adevărat Că oamenii-n declin se duc la fund, Adeseori, de frică sau din lene.
SEBASTIAN
Continuă. Văd după ochii tăi Şi după faţă, c-ai ceva de spus: în chinurile facerii te zbaţi.
62
ANTONIO ***(arată spre Gonzalo)***
Ascultă-mă. Acest bătrîn uituc — Ce va fi dat uitării după moarte — L-a-ncredinţat pe rege (doar la asta Se mai pricepe) că feciorul lui E-n viaţă. Dar noi ştim că s-a-necat: Sînt sigur, cum sînt sigur că nu poate Să-noate omu-acesta-n somn.
SEBASTIAN
Nu cred. Nici o nădejde nu-i să fi scăpat.
ANTONIO
„Nici o nădejde"-nseamnă pentru tine-o Nădejde mare, -atît de 'naltă-ncît Ambiţia nu-i poate-ntrece piscul, Şi se opreşte-acolo... Eşti de-acord Că Ferdinand s-a înecat?
SEBASTIAN
E mort.
ANTONIO
Moştenitorul Neapolului, cine-i ?
SEBASTIAN
E Glaribel.
ANTONIO
Regina din Tunis, Ce stă aşa departe, că nu poate Primi din Neapol veşti, decît de-ar face Poştaş din soare (luna-i prea înceată). Pînă să afle, pruncii-ar creşte mari, Cu barbă. Din Tunis pornind, în mare Ne-am înecat, afară de cîţiva Meniţi să săvîrsească-un fapt, prin care Trecutul e-un prolog, iar ce urmează E treaba ta si-a mea.
SEBASTIAN
Ce tot îndrugi ? A fratelui meu fiică e regina Tunisului, iar Neapolul, de drept I se cuvine, ca

moştenitoare. Intre Tunis şi Neapol, e-o distanţă...
ANTONIO
Ce parcă strigă: „Cum să se întoarcă
In Neapol, Claribel ? Să stea-n Tunis,
Iar Sebastian să se trezească!"...Uite,
închipuie-ţi că-s morţi— e-un somn şi moartea—
Atunci, la Neapol, s-ar găsi un rege
La fel de bun ca adormitul ăsta,
Curteni ca şi Gonzalo de flecari; -
O gaiţă la fel de învăţată
Aş fi eu însumi, la nevoie. Ah,

Dac-ai avea acelaşi gînd! Ce somn Prielnic slavei tale-ar fi acesta! Mă înţelegi ?
SEBASTIAN
Da, cred că te-nţeleg.
ANTONIO
Şi cum ai vrea norocul să-ţi întîmpini ?
SEBASTIAN
Mi-aduc aminte cum l-ai alungat Pe fratele tău, Prospero.
ANTONIO
Aşa e:
Şi uită-te ce bine-mi vin acum Veşmintele, mai bine ca-nainte. Eram în rînd cu servitorii lui — Acurn, ei mă slujesc pe mine numai.
SEBASTIAN
Dar conştiinţa?...
ANTONIO
Ce-o mai fi şi asta ? Degerătură la călcîi de-ar fi, Aş merge în tîrlici. Nu simt în piept Această zeitate... Douăzeci
De conştiinţe, cu-nveliş de zahăr, De-ar sta-ntre mine şi Milan, sînt sigur Că s-ar topi... Priveste-l pe-al tău frate: N-ar fi de loc mai bun decît ţărîna Pe care zace, dac-ar fi ce pare, Adică mort... Cu-acest otel supus, îl fac să doarmă-n veci... în timp ce tu L-ai mîntui pe bosorogul ăsta, Pe-acest Jupîn Prudenţă, ce-ar putea Să ne încurce. Toţi ceilalţi, fii sigur, Le-nchidem gura, cum o-nchizi cu lapte Pisicii; orişice le-am porunci, Ne-ar asculta, supuşi.
SEBASTIAN
Prieten drag.
îţi voi urma exemplul: după cum Ai dobîndit Milanul, tot astfel Voi dobîndi eu Neapolul. Şi-acum, Să tragem spada. Cu o lovitură Scăpa-vei de tributul ce-l plăteşti, Iar eu, ca rege, te voi preţui.
ANTONIO
Să tragem spada în aceeaşi clipă: Cînd braţul mi-l ridic, tu fă la fel, Asupra lui Gonzalo.

SEBASTIAN
Stai, o vorbă... *(îşi vorbesc în şoaptă.)*
(Muzică. Reapare Ariel, nevăzut, şi se apleacă asupra lui Gonzalo.)
Stăpînul meu prevede, prin magie, Primejdia care îi paşte-acum Şi mă trimite ca să-i scap, altminteri Tot planul lui de rîpă se va duce.
(Clntă în urechea lui Gonzalo.)
Sforăi, adormit de tot, Neştiind că un complot Se urzeşte: Dacă ţii la viaţa ta, Lasă somnul şi păzea... Te trezeşte!
ANTONIO
Hai, amîndoi, deodată să izbim!
OONZALO *(trezindu-se)*
O, îngeri buni, pe rege ocrotiţi-l! *(îl zgîllîie pe Alonso, care se trezeşte si el.)* Trezeşte-te! Dar ce se-ntîmplă-aici?
ALONSO *(lui Antonio şi Sebastian)*
Cu săbiile trase ? Ce-i cu voi ? Ce-s feţele acestea îngrozite ?
SEBASTIAN
Pe cînd stăteam aici, să te veghem,
Am auzit un răget ca de taur,
Sau chiar de leu, grozav. Nu te-a trezit?
ALONSO
N-am auzit nimic.

ANTONIO
Era un zgomot
Ce-ar fi înspăimîntat şi-un căpcăun, De se cutremura întreg pămîntul. N-a fost un singur leu, ci zeci şi sute.
ALONSO
Ai auzit ceva, Gonzalo?
GONZALO
Sire,
Pe legea mea, am auzit un murmur, Un bîzîit ciudat, ce m-a trezit... Te-am zgîlţîit, trezindu-te. Cînd ochii Mi i-am deschis, eu i-am văzut pe ei Cu săbiile trase... Adevărul

E că a fost ceva... Sa stăm de veghe, Sau să plecăm de-aici. Să ne-narmăm.
ALONSO
Da, să plecăm, pe bietul meu fecior Să-l căutăm.
GONZALO
Să-l ocrotească cerul De fiare, căci pe insulă-i, desigur.
ALONSO
Să mergem, dară; ia-o înainte.
ARIEL *(în timp ce ceilalţi se depărtează)*
Stăpînul meu va şti ce-am săvîrsit, Deci, rege, cată-ţi fiul, liniştit.
(Iese.)
SCENA 2
Un platou sterp. Vreme posomorită. Intră Caliban, cu o legătură de lemne. Se aud tunete.
CALIBAN
Din gropi si smîrcuri, molimele supte De soare peste Prospero să cadă, S-ajungă-ntreg o boală.
(Fulgeră.) Da, îl blestemi, Deşi m-ascultă duhurile lui *(îşi lasă jos povara)*

Ce, numai la porunca lui, mă-mburdă , M-aruncă-n glod, mă sperie cu stafii, Mă poartă-aiurea noaptea, ca o torţă. La orice fleac le-asmute împotrivă-mi — Au chipuri de maimuţe uneori, Ce-şi rid de mine şi mă muşcă-apoi; Ades îmi ies în cale ca aricii Şi ţepii si-i înfig în talpa-mi goală; Iar alteori le simt pe trupul meu, Ca nişte şerpi ce-mi şuieră-n ureche, De-mi vine să-mi iau cîmpii...
(Intră Trinculo.)
Uite, na!
Un duh de-al lui vrea să mă canonească Pentru zăbavă: am să mă lungesc, Poate c-aşa n-o să mă bage-n seamă.
(Se trînteste cu faţa în jos, incit nu i se vede decît mantaua.)
TRINCULO
Nici un tufiş, nici măcar un copăcel ca să te poţi feri de vremea rea — si iacătă că vine iar furtuna, auzi cum şuieră vîntul. Norul ăla negru şi mătăhălos seamănă c-un poloboc gata-gata să-şi deşerte vinul. Dac-o tuna iar ca mai-nainte, nu ştiu un" să-mi vîr scăfîrlia. Din norul ăla o să plouă cu găleata, mai mult ca sigur...
(Calcă peste Caliban.)

Hei, dar ce-i cu mogîldeaţa asta? O fi om sau peşte? Viu sau mort? *(fi miroase.)* După miros s-ar zice că e peste, miroase a peşte împuţit. Un fel de batog, dar de loc proaspăt. Curios peşte! De-as fi acu în Anglia — cum mai fusei —aş pune pe careva să mi-l vopsească şi-atunci toţi prostii din tîrg s-ar repezi să-l cumpere, cu'bani grei. Acolo, cu o pocitanie ca asta ai traiul asigurat! Orice dihanie poate face om din tine. Ăia n-ar da un sfanţ unui olog, dar ar da şi-un pol ca să vadă un indian mort. *(Ridică an capăt al mantalei.)* Ia te uită! Are picioare de om şi aripioarele-i parc-ar fi braţe! *(îl pipăie.)* Valeu, si e cald! *(Se dă înapoi.)* Numai ştiu ce să cred. în tot căzu, nu-i peşte; te pomeneşti c-o fi vreun pămîntean al insulei, trăsnit de curînd pesemne. *(Tună.)* Valeu! Iar vine furtună: ăl mai bine-i să mă ascund sub mantaua lui... *(Se vira sub capătul de jos al mantalei.)* Alt adăpost nu văz să fie pe-aproape. Nevoia te face să nu-ţi alegi vecinii de pat. Am să stau aici pînă-o trece furtuna.
(Intră Stephano cu un şip în mină, cînlînd.) STEPHANO
N-am să mai ies pe mare, mare, Pe ţărm as vrea să mor...
Grozav cîntec de îngropăciune!... Ia să mă mai alin un pic. *(Bea.j*

(Cîntă.)
Eu, căpitanul, matrozii şi şeful
Pe fete grozav le iubeam,
în fiece zi făcîndu-ne cheful.
Şi numai pe Kate o lăsam,
C-avea o limbă-ascuţită ca acu:
Pe-orice matroz îl primea cu „la dracu!"
Mirosul catranului nu prea-i plăcea,
Dar un croitor s-o ciupească putea.
Băieţi, hai pe mare şi daţi-o „la dracu!"
Parşiv cîntec şi ăsta... Dar ia să mai tragem o duscă... *(Dea.)*

CALIBAN

Nu mă mai canoni... Aoleo!

STEPHANO

Ce se-ntîmplă? Sînt şi diavoli pe-aci? Nu cumva ne jucaţi vreo festă cu sălbatici si cu piei-rosii? N-am scăpat eu de la înec ca să mă sperii acum de dihania asta cu patru picioare. Bine-a zis cine a zis că nu s-a născut încă omul cu patru picioare care să-l pună pe Stephano cu botul pe labe. Şi aşa va fi, cîtă vreme-mi mai bate inima-n piept.

CALIBAN

Valeu, cum mă mai munceşte duhul!...

STEPHANO

O fi vreun căpcăun cu patru labe, de pe insulă, şi mi se pare mie că-i bolnav de friguri... Unde naiba o fi-nvaţat graiul nostru? Drept răsplată, o să-i dau o mînă de-ajutor... Dacă-l vindec, îl îmblînzesc şi-l iau cu mine la Neapole — ar fi un plocon vrednic de orice împărat care-a călcat vreodată pe-o blană.

CALIBAN *(scoţînd capul)*

Nu mă mai canoni atîta, rogu-te. Am să duc degrabă lemnele acasă.

STEPHANO

L-au apucat frigurile şi bate cîmpii. Ia să-i dau să guste din şip: dacă n-a mai pus niciodată vin în gură, scapă de bîţîială. Dacă-l vindec şi-l îmblînzesc, m-am pricopsit — îl vînd în cîstig. Cu unul ca ăsta îţi scoţi pîrleala.

(li apucă de umăr.) CALIBAN

Nu mi-ai făcut rău pîn-acum,
Dar o să-mi faci, o ştiu după-al tău tremur:
Te-aţîţă Prospero-mpotrivă-mi.-

STEPHANO

Fă-te-ncoa'! *(îi aruncă şipul.)* Deschide gura; asta o să-ţi dezlege limba. Hai, mîţă, deschide gura, cu asta scapi de bîţîială, zău. Ţi-o spun eu. *(Caliban bea.)* Nici nu ştii ce prieten ai găsit. Mai desfă-ţi o dată fălcile.

TRINCULO

Parc-am mai auzit eu glasul ăsta. Te pomeneşti câ-i... Ba nu, că s-a-necat. Ăştia-s diavoli. Doamne, apără!

STEPHANO

Patru picioare şi două glăscioare — e un balaur foarte nostim! Glasul din faţă are,pesemne, menirea să-l vorbească de bine pe prietenul său, iar ăl din spate să bîrfească si să-njure... îi dau tot vinul din şip, dacă-i prieşte şi-l scapă de friguri. Hai, bea. *(Caliban se supune.)* Amin! Ia să-ţi torn acu şi pe gura ailaltă.

Stephano!

TRINCULO

STEPHANO *(se dă înapoi)*

M-ai chemat cu gura ailaltă? Doamne, fie-ţi milă! Ăsta-i diavol, nu căpcăun, îl las, că n-am lingură mare ca să stau cu el la masă.[1]

TRINCULO

Stephano! Dacă eşti cu adevărat Stephano, pune mîna pe mine si vorbeste-mi: sînt Trinculo! Nu te teme, sînt bunul tău prieten Trinculo.

i Aluzie la un proverb: „Ca să stai cu diavolul la masă, îtl trebuie o lingură mare" (u. tr.).

STEPHANO
Dacă eşti cu-adevărat Trinculo, ieşi de-acolo. *(li apucă de glezne.)* Am să te trag de picioarele mai scurte — Trinculo avea astfel de picioare... Da, zău, astea sînt ale lui. *(Se uită la el.)* Eşti chiar Trinculo, pe cîte văd. Cum de-ai ajuns să fii dosul dihaniei ăsteia? Are-o răsuflătoare pe unde ies Trinculi?
TRINCULO *(ridicindu-se)*
Credeam c-a fost doborît de trăsnet... Dar, Stephano, nu te-ai înecat? Acu trag nădejde că nu te-ai înecat. A trecut furtuna ? De teama ei, m-am pitit sub mantaua pocitaniei. Va să zică trăieşti, Stephano? O, Stephano, se cheamă că doi napolitani au scăpat cu viaţă!
(II zgîlţîie zdravăn.) STEPHANO
Nu mă zgudui, că ameţesc.
CALIBAN
Frumoşi mai sînt la chip, de n-or fi duhuri: Acesta-i zeu şi are-o băutură Cerească. In genunchi îi voi cădea.
(îngenunchează.)
74
STEPHANO
Cum de-ai scăpat? Şi cum de-ai ajuns aici ? Jură pe şipul ăsta, cum ai venit aici?... Eu, unul, am scăpat agăţîndu-mă de-un butoi de madera, pe care marinarii-l zvîrliseră peste bord — ţi-o jur pe şipul ăsta, pe care mi l-am meşterit singur, din scoarţă de copac, după ce-am ajuns pe ţărm.
CALIBAN *(se apropie)*
Jur pe-acest şip să-ti fiu supusă slugă. Nu-i pămîntească băutura asta.
STEPHANO
Uite! ***(îi** întinde şipul lui Trinculo.)* Jură şi spu-ne-mi cum ai scăpat.
TRINCULO
Am înotat pîn'la ţărm, ca o raţă. Zău că-not ca o raţă, ti-o jur.
Sărută sfînta scriptură... *(Trinculo bea.)* Ăi fi-no-tînd tu ca o raţă, dar arăţi ca o gîscă. *(îi smulge din mină şipul.)*
TRINCULO
Ah, Stephano, mai ai băutură?
75
STEPHANO
Tot butoiul, frăţioare. Pivniţa mea e-ntr-o stîncă pe malul mării, acolo mi-am ascuns vinaţul... *(Se uită cu coada ochiului la Caliban.)* Ei, dihanie, cum o duci cu frigurile?
CALIBAN
Ci spune-mi, n-ai picat cumva din cer ?
STEPHANO
De-a-dreptul din lună, crede-mă... *(Golind şipul.)* De omul din lună ai auzit? Eu eram.
CALIBAN *(i se prosternă)*
Te-am zărit acolo şi mă închin ţie: stăpîna mi te-a arătat, aveai un cîine şi-ţi uscai obielele pe-o tufă.
STEPHANO
Hai, jură pe sfînta evanghelie si sărut-o. O umplu îndată la loc...Jură!
TRINCULO
Pe lumina cerului, nu-i cine ştie ce grozav căpcăunul. Nu mi-e frică de el — e tare slab de minte... Omul din lună! E şi lesne crezător, după toate alea. Dar ştie să bea... Bravo, căpcăune, te pricepi să tragi la măsea,
76
CALIBAN
Fii dumnezeul meu: am să-ţi arăt
Al insulei pămînt mănos, în întregime -
Şi tălpile am să-ţi sărut.
TRINCULO
E-un căpcăun făţarnic şi beţiv, pe legea mea. Gînd o s-adoarmă dumnezeul lui, o să-i şterpelească şipul.
CALIBAN
Jur să-ţi fiu rob şi tălpile-ţi sărut.
STEPHANO
Atuncea, cazi în genunchi si jură.
(Caliban îngenunchează, cu spatele la Trinculo.)
TRINCULO
Mor de rîs cînd mă uit la căpcăunul ăsta nerod. N-are pereche de tîmpit ce e. Mai că-mi vine să-l bat...
STEPHANO
Hai, pupă-aici.
(Caliban îi sărută picioarele.) TRINCULO
Dar e beat-rnort, nenorocitul... Scîrbos căpcăun!
77

CALIBAN
Am să-ţi arăt izvoarele curate,
Voi pescui, îţi voi culege boabe

Şi-ţi voi aduce lemne-ndeajuns.
La naiba cu tiranul ce-l slujeam!
Un lemn nu-i. mai aduc! Te voi urma,
Om minunat!
TRINCULO
Caraghios căpcăun! Un beţiv nenorocit i se pare o minune de om!
CALIBAN
Te-oi duce la aluni şi merişori
Şi, scormonind cu ghearele pămîntul,
Ţi-oi scoate baraboi. Am să-ţi arăt
Şi gaiţa în cuib, am să te-nvăţ
Să prinzi maimuţa sprintenă-n capcană
Şi pui de pescăruşi[1] am să-ţi aduc
Din cele stînci. Vei merge, dar, cu mine?
STEPHANO
Du-ne unde vrei, numai nu pălăvrăgi atîta. Ajunge! Trinculo, avînd în vedere că regele şi toţi ceilalţi s-au înecat, noi sîntem moştenitorii insulei. *(Lui Caliban.)* la-mi şipul şi du-l. *(Lulndu-l de braţ pe Trinculo.)* Frate Trinculo, acuşi îl umplem la loc.

[1] Ca şi în alte părţi, textul shakespearean e neclar. Asupra termenului folosit aici — *„sea-mells"* — există controverse. Am adoptat interpretarea dată de ediţia Cambridge (n. tr.).

CALIBAN *(cîntă ca un om beat)*
Adio, crunt stăpîn, adio!
TRINCULO
Un căpcăun care zbiară, un căpcăun beat.
CALIBAN
Nu-i mai prind peşti, nu-i mai fac foc. Nu-i voi căra Nici o surcea.
Nici blide nu-i mai spăl de loc. Ban! Ban! Ca-li-ban Are alt stăpîn, nu un tiran. Ura! Trăiască libertatea! Ura! Ura!
STBPHANO
Bravo, căpcăune ! la-o-nainte ! *(Ies ţopăind.)*

ACTUL III

SCENA I

In faţa peşterii lui Prospero. Intră Ferdinand, cărînd un buştean.

FERDINAND
Anume jocuri obosesc, dar munca
Le-adaugă plăcere; uneori
O umilinţă-i nobil îndurată,
Iar cele mai modeste începuturi
Tind spre un ţel înalt... Această muncă
Mi s-ar părea un chin îngrozitor
De n-aş fi-nsufleţit de o domniţă
Ge-mi schimbă truda în plăcere... O,
Pe cît e tatăl de-arţăgos şi rău,
Pe atît e ea de bună. *(Se aşează.)* El m-a pus
Să-i car buşteni cu miile; ea plînge
Cînd vede cum muncesc de greu si-mi spune
Că niciodată n-a fost truditor
Mai nobil decît mine. *(Se ridică.)* Dar uitasem.

Aceste gînduri munca-mi uşurează — In aste clipe-s cel mai odihnit[1].
(Miranda iese din peşteră. Prospero rătnîne la intrarea peşterii, nevăzut.)
MIRANDA
Nu mai munci atît, te rog. Aş vrea Un fulger să fi ars aceşti buşteni Pe care ai poruncă să-i aduni. Povara lasă-ţi jos şi te-odihneste: Va plînge-n vatră că te-a ostenit... Te rog să te-odihnesti: cu nasu-n cărţi E tata. Ai trei ceasuri la-ndemînă.
FERDINAND
Stăpînă dragă, pînă să sfîrşesc Această treabă, mă apucă noaptea.

MIRANDA
De te aşezi, car eu buşteni în locu-ţi: Pe-acesta dă-mi-l, ca să-l duc la stivă.
FERDINAND
Nu, scumpa mea, decît să trîndăvesc In timp ce-nduri o astfel de ruşine, Mai bine-mi frîng spinarea.
i Gel mai controversat vers din *Furtuna.* In folip-ul original e scris astfel: *„Most busie lest when I doe it".* In ediţiile ulterioare versul a fost corectat, devenind: *„Most busy, least when I do it",* cu sensul: „Deşi fac munca cea mai grea, n-o simt" (n. tr.).

MIRANDA
Ca şi ţie
Această muncă mi s-ar potrivi Şi-aş îndura-o mai uşor, dorind-o, în timp ce tu o faci fără să vrei.
PROSPERO
(aparte)
Sărmana mea, te-ai prins, pe cît se ve
Pari obosit.
MIRANDA
FERDINAND
Nu, nobilă stăpînă — E dimineaţă noaptea, cînd te văd. Vreau numele să-mi spui, spre-a-l pomeni în rugăciuni.
MIRANDA
Miranda. — Tată, vai, Porunca ţi-am călcat-o !
FERDINAND
Admirată
Miranda, preţuieşti cu-adevărat Mai mult decît orice pe lumea asta. Mi-au încîntat privirea multe fete, Ades mi-a fost auzul fermecat
6*
De glasul lor; pe multe dintre ele Le-am îndrăgit pentru anume haruri, Dar nu deplin, căci fiecare-avea Cîte-un cusur care-i ştirbea nobleţea... Dar tu n-ai seamăn, eşti desăvîrşită, Din tot ce-i bun în oameni eşti făcută.
MIRANDA
Eu n-am văzut nicicînd vreo altă fată. Alt chip, decît al meu într-o oglindă, Nu-mi amintesc. Iar chipuri de bărbaţi, Afar' de tine, bunul meu prieten, Şi de iubitu-mi tată, n-am privit. Cum or fi alţii nu ştiu, însă jur Pe feciorie — juvaer în zestrea-mi — Că n-aş vrea alt tovarăş decît tine — Şi nici nu-mi pot închipui alt om Vederii mele mai "plăcut... Dar iată, Pălăvrăgesc şi uit îndemnul tatei.
FERDINAND
Miranda, sînt un prinţ, poate chiar rege — O, n-aş mai fi! — şi n-aş mai îndura Corvada asta, cum n-aş şti să-ndur Pe buze-o muscă... Sufletul mi-ascultă: Din clipa-n care te-am văzut, spre tine Zburat-a a mea inimă, dorind Să-ţi fie sclavă. Iată de ce sînt Un bustenar atît de răbdător.

MIRANDA
Deci, mă iubeşti?
FERDINAND
O, ceruri, o, pămînt, Fiţi martori si încununaţi-mi spusa Cu fericire, de-i adevărată, Iar dacă-i mincinoasă, să-mi prefaceţi în nenoroc cît bine mi-a fost scris. Da, te iubesc şi te cinstesc mai mult Decît orice pe lume.
MIRANDA
Sînt nebună Să plîng de fericire.
PROSPERO *(aparte)*
Două inimi
Alese, întîlnitu-s-au! Pogoare Asupră-le al cerurilor har!
FERDINAND
De ce plîngi?
MIRANDA
De nevrednicia mea,
Că nu cutez să dau ce-as vrea să dau, Nici să primesc ceva, fără de care
Nu pot trăi... Dar toate astea-s fleacuri Mă dau pe faţă, vrînd să mă ascund... Sfioasă şiretenie, în lături! Tu, nevinovăţie, fi-mi îndemn!... De vrei, îţi sînt soţie, iar de nu, Fecioară voi muri, în slujba ta: Tovarăşă să-ţi fiu, mă poţi opri, Dar nu mă poţi opri să te slujesc.
FERDINAND *(îngenunchează)* Stăpînă dragă, rob îţi sînt, pe veci!
MIRANDA
îmi vei fi soţ?
FERDINAND
Doresc să-ţi fiu, cum robul Doreşte libertatea. lată-mi mîna.
MIRANDA
Ţi-o-ntind pe-a mea cu inima în palmă. Şi-acum, la revedere; peste-o oră.

FERDINAND
O mie au să-mi pară, nu doar una! *(Miranda iese. Ferdinand se duce să care lemne.)*
85
PROSPERO
Ca ei de fericit nu pot să fiu — Uimirea bucuria le-a sporit-o — Mă bucur totuşi mult... Pînă la cină Mai am destule de-mplinit, de-aceea Mă duc la cartea mea.
(Se întoarce în peşteră.)
SCENA 2
Un golf al mării, în stînga faleza coboară lin spre plajă, în dreapta se văd stînci şi o mică grotă, la intrarea căreia stau şi beau Stephano, Trinculo şi Caliban.
STEPHANO
Ia mai ţine-ţi gura! Cînd s-o goli butoiul, o să bem apă — da' pîn-atunci nici o picătură. De-aceea, vira! şi dă-i bătaie. Bea în sănătatea mea, slugă-căpcăun.
TRINCULO
Slugă-căpcăun! Mare nebunie-i pe insula asta! Cică n-ar fi pe ea decît cinci oameni — noi sîn-tem trei; dacă ăilalţi doi au tot atîta minte ca noi, se duce de rîpă statul.
STEPHANO
Slugă-căpcăun, bea cînd îţi spun. Ţi-s ochii duşi în fundul capului.
86
TRINCULO
Păi, unde vrei să se ducă? Dacă i s-ar duce în coadă, ar fi un căpcăun nemaipomenit.
STEPHANO
Robul meu şi-a înecat limba-n vin. Cît despre mine, nici marea nu mă poate înghiţi — am înotat trei'ş'cinci de leghe pîn'la ţărm. Ascultă, căp-căune, ai să-mi fi locotenent, sau stegar.
TRINCULO
Mai degrabă locotenent, că stegar... nu poa' să stea de loc.
STEPHANO
Dom'le căpcăun, n-o să fugim.
TRINCULO
Şi nici n-o să mergem măcar: o să stăm lungiţi, ca nişte cîini şi nici n-o să deschidem gura.
STEPHANO
Ascultă, pocitanie, zi si tu ceva, dacă eşti o pocitanie de treabă.
CALIBAN
Luminăţie, cum o duci? Dă-mi voie Să-ţi ling sandalele. Pe celălalt N-o să-l slujesc, fiindcă nu-i viteaz.
87
TRINCULO
Minţi, căpcăun ageamiu: aş fi în stare să dobor şi-un vagmistru. Bă, peşte stricat, ai mai văzut tu om fricos să bea cît am băut eu azi? Fiindcă eşti jumate peşte, jumate căpcăun, umbli cu minciuni?
GALIBAN
I-auzi-l cum îşi bate joc de mine! îl laşi, stăpîne?
TRINCULO
„Stăpîne" —zice. Tîmpit căpcăun!
CALIBAN
Auzi-l! Iarăşi! Muşcă-l, zău, să crape!
STEPHANO
Trinculo, tacă-ţi fleanca! Dacă te răzvrăteşti, cel dintîi copac te-aşteaptă... Bietul căpcăun e supusul meu şi nu îngădui să fie batjocorit.
CALIBAN
îţi mulţumesc, prea nobile stăpîn... Eşti bun să-mi mai asculţi o dată rugămintea?
STEPHANO
Cu plăcere: cazi în genunchi si zi-o înc-o dată. Eu şi Trinculo stăm şi te-ascultăm.
(Caliban îngenunchează, Stephano şi Trinculo abia se mai ţin pe picioare.
(Intră Ariel, nevăzut de ei.)
88
CALIBAN
Cum ţi-am mai spus, sînt robul unui zbir, un vrăjitor care, prin viclenie, mi-a smuls această insulă.
Ba minţi!
ARIEL
CALIBAN *(întorcîndu-se spre Trinculo)*
Minţi tu, maimuţă hîtră. Tare-aş vrea Să te ucidă bravul meu stăpîn... Eu nu mint!
STEPHANO

Trinculo, să ştii că dacă-i mai curmi vorba, îţi zbor vreo cîteva măsele.
TRINCULO
Păi, n-am zis nimic.
STEPHANO
Taci acum, o vorbă să n-aud. *(Lui Caliban.)* Zi-i 'nainte.
CALIBAN
Prin farmece pe insulă-a pus mîna — Furîndu-mi-o. Dacă măria ta Vei vrea să mă răzbuni — şi ştiu că poţi Şi ai curajul... Ăsta nu cutează...
89
Asta aşa e.
STEPHANO
CALIBAN
Vei fi stăpînul insulei, iar eu Te voi sluji.
STEPHANO
Dar cum să fac? Mă poţi duce la cetăţeanul ăla ?
CALIBAN
Da, da, stăpîne: adormit ţi-l dau
Şi poţi să-i baţi şi-un cui în căpăţînă.
ARIEL
Minţi, n-ai putere.
CALIBAN
Ce tot îndrugi, neghiobule, pramatie! Te rog, măria ta, loveşte-l zdravăn, Apoi ia-i şipul: de aci-nainte Să bea doar saramură. Nu-i arăt Izvoarele de apă dulce.
STEPHANO
Trinculo, astîmpără-te, c-o păţeşti. Dacă-l mai întrerupi pe căpcăun măcar c-o vorbă, pe legea mea că las mila la o parte si fac din tine pastrama.
90
TRINCULO
Dar ce-am făcut ? Nici n-am deschis gura. Uite, mă dau mai încolo, poftim.
STEPHANO
N-ai zis tu că minte ?
Tu minţi!
ARIEL
STEPHANO
Mint? Na! *(îl loveşte.)* Dacă ţi-a plăcut, mai spu-ne-mi şi altădată că mint.
TRINCULO
N-am zis că minţi. Ce, eşti într-o ureche şi-ai şi surzit? Dar-ar ciuma-n şipul tău! Uite unde duce beţia. Lua-l-ar naiba de căpcăun, iar ţie cădea-ţi-ar mîna!
Ha, ha, ha!
CALIBAN
STEPHANO
Şi-acum, povesteşte mai departe...
Iar tu dă-te mai încolo, ***(îl*** *ameninţă pe Trinculo.)*
CALIBAN

Să-l baţi pînă se satură, pe urmă „„„.^„n„___
îl bat şi eu. '^tf >; * *HĂ* *
STEPHANO
Dă-te mai încolo. — Hai zi-i mai departe.
CALIBAN
Cum îţi spuneam, e obiceiul lui Să doarmă după masă: du-te-acolo, la-i cărţile şi dă-i la cap c-un lemn, îi spinteci burta c-un ţăruş, sau gîtul Cu un cuţit i-l tai. Dar nu uita Să-i iei hîrţoagele, căci fără ele E-un tont cum sînt şi eu şi nici un duh Nu-l mai ascultă: toate îl urăsc La fel ca mine. Cărţile, doar ele, Pe foc le pui. Mai are si unelte — Aşa le zice — şi ar vrea cu ele Să-şi umple casa, cînd o va avea. Dar cea mai mare-avere-a lui e fata, Frumoasă foc; el însuşi o numeşte „Fără egal". Femei eu n-am văzut Afar' **de* ea şi mama, Sycorax, Dar între ele-i o deosebire Ca de la ceruri la pămînt.
STEPHANO

Atîta de frumoasă?
E chiar
CALIBAN
Da, stăpîne.
S-ar potrivi în patu-ţi de minune Şi-0 droaie de copii frumoşi ţi-ar face.
92
STEPHANO
Căpcâune, am să-l ucid pe cetăţean şi am să domnesc pe insulă împreună cu fiică-sa, regina mea — trăiască regele şi regina! Iar tu şi cu Trinculo veţi fi vice-regi... Ce zici de ideea asta, Trinculo, îţi place?
TRINCULO
E straşnică.
STEPHANO
Bate laba, îmi pare rău că te-am pocnit. Numai vezi, cît trăieşti, ai grijă ce vorbeşti.
CALIBAN
într-o jumate ceas va adormi — îl vei ucide?
STEPHANO
Da, pe cinstea mea.
ARIEL
Stăpînului mă duc să-i dau de veste.
Ce bine-mi pare! Să ne-nveselim... Mai zi-mi o dată cîntecelul ăla.
STEPHANO
Dacă mă rogi tu, căpcăune, fac orice pentru tine. Hai, Trinculo, să cîntăm.
(Cîntă.)
Joc de ei ne batem, limba să le-o scoatem, Facem tot ce vrem.
CALIBAN
Nu-i asta melodia.
(Ariel clntă melodia din fluier şi tamburină.) STEPHANO
Ce-o mai fi şi asta ?
TRINCULO
E cîntecelul nostru, cîntat de Jupîn Nimeni.
STEPHANO *(strîngînd pumnul)*
Dacă eşti om, arată-te. Iar dacă eşti diavol, fă ce vrei.
TRINCULO *(plîngăreţ)* **O, iartă-mi păcatele!**
94
STEPHANO
Moartea stinge toate datoriile. Te sfidez, demone! *(Deodată U piere curajul.)* Fie-ţi milă de noi!
CALIBAN
Ţi-e frică?
STEPHANO
Nu, căpcăune, nu mi-e frică de loc.
CALIBAN
Să nu te temi — căci insula e plină
De zgomote şi melodii plăcute,
Ce nu fac rău. îmi zumzăie-n urechi
Adesea mii de cobze şi de naiuri,
Şi glasuri, uneori, ce mă adorm
Din nou cînd mă trezesc după-un somn lung.
Atunci, în vis, îmi pare că asupră-mi
Se cască norii şi comori mi-arată,
încît vreau iar s-adorm, cînd mă trezesc.
STEPHANO
îmi place împărăţia asta, în care muzica e pe degeaba.
CALIBAN
Numai să scapi de Prospero.
STEPHANO
Vine şi asta — n-am uitat ce mi-ai spus.
95
TRINCULO
Cîntecul se depărtează. Ce-ar fi să ne luăm după el şi p-ormă să ne facem treaba?
STEPHANO
Ia-o-nainte, căpcăune, te vom urma. Tare-aş vrea să-l văd pe muzicantul ăla. Gintă grozav.
TRINCULO

Hai, vii? Eu rămîn în urmă, Stephano.
(îl urmează pe Ariel, urctnd poteca de pe faleză-)
SCENA 3
Crîngul de tei de deasupra peşterii lui Prospero, pe culmea stînoii. Alonso şi curtenii lui, obosiţi şi descurajaţi, îşi croiesc drum printre copaci. Gonzalo se tîrăşte în urma celorlalţi.
OONZALO
Pe Sfînta Născătoare, nu mai pot, Nu mă mai ţin picioarele, alteţă. E-un labirint fără sfîrşit. Dă-mi voie Să m-odihnesc.
ALONSO
Bătrîne, nu te cert, Fiind eu însumi ostenit de moarte. Şezi jos si te-odihneste...
96
(Alonso, Gonzalo, Adrian şi Francisco se aşazâ.)
Pînă-aici
Mi-a fost nădejdea sfetnic: n-o mai las Să mă-amăgească. S-a-necat acela Pe care-l căutăm, iar marea-şi rîde De cercetarea noastră pe uscat... în pace odihnească!
ANTONIO *(care stă cu Setastian, ceva mai departe)*
Bine-mi pare
Că şi-a pierdut nădejdea. Nu cumva De hotărîrea noastră să te lepezi, Fiindcă-am dat o dată greş.
SEBASTIAN
Aştept Un nou prilej, să-l folosim din plin.
ANTONIO
Ce-ai zice să-ncercăm chiar astă-noapte? Sînt osteniţi de drum si nu-s în stare Să stea de veghe ca în alte daţi.
SEBASTIAN
La noapte, deci. Nici un cuvînt mai mult.
(Se aude o muzică solemnă, ciudată. Apare Prospero, nevăzut, deasupra lor.)
7 — Furtuna
97
ALONSO
Prieteni buni, ce-i cîntecul acesta?
GON.ZALO
O muzică încîntătoare, dulce!
(Apar o mulţime de făpturi ciudate, care aşază o masă de ospeţe, apoi dănţuie în jurul ei cu mişcări graţioase; după ce-l poftesc la masă pe rege şi suita lui, dispar.)
ALONSO
Ce-au fost aceste duhuri? Doamne-ajută!
SEBASTIAN
E-un teatru de păpuşi însufleţite. Acuma cred că-s inorogi pe lume Şi că-n Arabia e un copac în care-i tronul păsării măiastre.
ANTONIO
Da, cred şi eu. Iar de mai e vreun lucru De necrezut, jur că-i adevărat. Drumeţii niciodată n-au minţit, Deşi-s huliţi de proşti cînd vin acasă.
GONZALO
M-ar crede cei din Neapol, de le-as spune Ce s-a-ntîmplat aici şi c-am văzut Asemenea făpturi — nu mă-ndoiesc Că-s pămînteni ai insulei — ciudate
98
La-nfăţişare, dar mai delicate
Decît sînt îndeobşte-ai noştri semeni?!
PROSPERO ***(aparte)***
Prea bine zici, cinstite domn, căci unii Din cei de faţă sînt mai răi ca dracul...
ALONSO
Mă minunez văzînd aceste chipuri; Atîta farmec au şi-atîta graţie! E muzică-n mişcările lor mute!
PROSPERO *(suriztnd sumbru)* Nu te grăbi cu lauda, aşteaptă.
FRANCISCO
Ciudat cum au pierit.
SEBASTIAN
Dar n-are-a face, Mîncarea ne-au lăsat-o şi — ni-e foame...
(Se uită cu jind la masă.) Ce-ar fi să guşti puţin?
ALONSO
Nu, n-am nevoie.

99

OONZALO

Nu-ţi fie teamă, sire. Cînd eram Copii, am fi crezut noi că, la munte, Sînt oameni care au, ca nişte tauri, Guşi lungi — desagi de piele — sau că alţii Au capu-n piept precum ne-ncredinţează Drumeţii care-ncheie rămăşaguri ? [1]

ALONSO

M-aşez cu voi la masă, chiar de-ar fi Cea de pe urmă... Totuna îmi este, Căci traiul mi-am trăit. Hai, frate, duce, Urmează-mi pilda, şezi si tu cu noi.

(Alonso, Sebastian şi Antonio iau loc la masă.)

(Tunete şi fulgere. Apare Ariel, cu înfăţişarea unei zgrip-
ţoroaice înaripate. Bătînd din aripi face să disparā masa,
printr-o vrajă ciudată.)

ARIEL

Sînteţi trei păcătoşi, pe care marea,
Urmînd porunca soartei — ce-i stăpîna
Pămîntului — v-a azvîrlit aici,
Pe insula aceasta fără oameni,
Căci printre oameni n-aţi putea trăi.
(Cei trei scot săbiile.) V-am scos din minţi, fricoşilor; dar alţii,

i Comentatorul ediţiei Cambridge e de părere că întreagă această replică îi aparţine lui Antonio, nu bătrînului Gonzalo (n. tr.).

100

.V*

f'"

La fel de laşi ca voi, s-ar spmzu£â' • •~ Sau îneca, de-ar fi în locul vostru!

(Cei trei se reped să lovească, dar o vrajă îi ţintuieşte.)

Nebunilor! Eu şi ortacii mei
Sîntem ale destinului unelte.
Cu săbiile voastre aţi putea
Să-mpungeţi mai degrabă vîntul, sau
Să sfîşiaţi rîzînda faţă-a mării,
Decît să smulgeţi din penetul meu
Măcar vreun fir. La fel de neatins
Sînt ceilalţi. Şi de-altminteri chiar de-aţi vrea
Tot n-aţi putea, căci săbiile voastre
Prea grele-s pentru voi acum... Mi-e dat
Să v-amintesc că din Milan, voi trei
Pe Prospero l-aţi alungat, zvîrlindu-l
Pe mare — care fapta v-a plătit-o! —
Cu mîndra-i copilită împreună.
Drept care cerul, care doar amînă,
Fără-a uita, a aţîtat uscatul
Şi marea, împotriva voastră — da,
A asmuţit asupra voastră toate
Făpturile pămîntului si mării...
Alonso, ţie ţi-a luat feciorul
Şi-acum, prin mine, îţi vesteşte-o moarte —
O vei simţi la fiecare pas
Pe insula aceasta fără viaţă;
De-a ei mînie, doar prin pocăinţă
Şi-o viaţă fără pată, poţi scăpa.

101

(Se aude un tunet si Ariel dispare; reapar, însoţite de o muzică suavă, graţioasele făpturi, care, dansînd si făcînd fel de fel de grimase, scot masa afară din scenă.)

PROSPERO

Ai fost grozav în rolul zgripţoroaicei, Scump Ariel — cu mult firesc, întocmai Precum ţi-am poruncit. Şi n-ai uitat Nimic din ce aveai de spus. La fel Şi celelalte duhuri si-au jucat Cu-nsufleţire, admirabil, rolul. Da, si-a făcut efectul vraja mea: Duşmanii mei, cu minţile robite, Sînt în puterea mea. în starea asta Ii las, iar eu mă duc la Ferdinand — Ei cred că-i mort — şi la Miranda lui Şi-a mea.

(Iese.)

GONZALO

Dar ce ai, sire, pentru Dumnezeu ?! De ce privirea asta rătăcită?
ALONSO
E groaznic! Se făcea că îmi vorbesc Talazurile, că îmi cîntă vîntul, Iar tunetul, cu orga lui cumplită, Acelaşi nume — PROSPERO-mi rostea, Ca un ecou. Acuma ştiu de ce Fecioru-mi zace-n patul lui de alge; .

Mă duc să-l caut în adîncul mării, Să-mpart cu el culcuşul.
(Se repede spre mare.) SEBASTIAN
De-ar veni Toţi demonii pe rînd, cu ei m-aş bate.
ANTONIO
Te însoţesc.
(Ies cusabia în mină, înnebuniţi.) GONZALO
Da, sînt pierduţi toţi trei. Păcatul lor, ca o otravă-nceată, începe a-i muşca pe dinăuntru. Voi, ce sînteţi mai sprinteni decît mine, Urmaţi-i şi opriţi-i de la fapta La care nebunia îi îndeamnă.
ADRIAN
Urmează-ne, te rog.
(Pornesc pe urmele celor trei.)

ACTUL IV

SCENA 1
în faţa peşterii lui Prospero. Prospero iese din peşte: ă cu Ferdinand şi Miranda.
PROSPERO
De-am fost prea aspru în pedeapsa mea, Răsplata ce ţi-o dau îndreaptă răul: îţi dau o parte-a vieţii mele, partea Care mă ţine-n viaţă. Deci, a ta e. La cazne te-arn supus, ca să-ţi încerc Iubirea. Ai trecut ciudat de bine Această încercare. De aceea, In faţa cerului îţi întăresc Bogatul dar. O, Ferdinand, nu rîde C-o laud: vei vedea curînd că-ntrece Cu mult orişice laudă.
FERDINAND
Te cred, Oracolele orişice mi-ar spune.
PROSPERO
Primeşte-mi fiica-n dar şi drept răsplata
Prea vrednic dobîndită. Dar să ştii
Că de te-atingi de fecioria ei[1]
'Nainte de sfinţita cununie,
Unirea voastră nu va fi rodită
De nici o ploaie-a cerului: doar ură,
Dispreţ şi vrajbă patul nupţial
Vi-l vor aşterne-ncît vă va fi silă
De el, amîndurora. Deci, doar torţa
Lui Himeneu să-ţi lumineze calea.
FERDINAND
Cum năzuiesc la zile liniştite,
Copii frumoşi şi viaţă-ndelungată,
Cu-o dragoste ca asta — nici un demon
Nu-mi poate ispiti cu negre iaduri
Şi amăgeli onoarea. I-aş răpi
Acelei zile strălucite nimbul,
Doar cînd aş crede că-ai lui Phoebus cai
Au damblagii, sau că frumoasa Noapte
E ţintuită-n iad.
PROSPERO
Frumos vorbit-ai. Deci, stai cu ea de vorbă: e a ta...
(îndrăgostiţii se retrag şi se aşază ceva mai încolo, pe banca de piatră. Prospero îşi ridică toiagul.)
lin original *„virgin-hnol"* —centură de castitate (n. tr.)

Hei, Ariel, prea harnica mea slugă!
(Apare Ariel.)
ARIEL
Aici sînt. Ce doreşti, stăpînul meu?

PROSPERO
Tu şi ortacii tăi mi-aţi împlinit
Cu vrednicie ultima poruncă.
Acum, vă dau o nouă-nsărcinare:
Adu-mi aici alaiul peste care
Te-am pus stăpîn — dar repede, căci vreau
Să-ncînt privirea tinerei perechi
Cu-o plăsmuire a masiei mele:
Eu le-am făgăduit-o, şi-o aşteaptă.
ARIEL
Numaidecît?
PROSPERO
In clipa asta chiar.
ARIEL
Pînă să zici „Ai plecat?" Şi să mai răsufli-o dat' Pe toţi ţi i-am adunat — Mă iubeşti, stăpîne, oare?

PROSPERO
Da, Ariel, din inimă. — Să nu vii Decît cînd îmi vei auzi chemarea.
Fireşte.
ARIEL *(Dispare.)*
PROSPERO *(întorcîndu-se la Ferdinand)*
Vezi cuvîntul să ţi-l ţii, Pornirilor să nu le dai frîu liber, Căci pentru focul sîngelui e-un pai Chiar jurămîntul cel mai grav. Să fii Mai cumpătat, de vrei să-ţi ţii. cuvîntul.
FERDINAND
Pe pace fii, căci neaua virginală Ce-o port pe inimă îmi potoleşte A trupului văpaie.[1]
PROSPERO
Bine... Vino,
E vremea, Ariel: rnai multe duhuri Adu, decît vreunul să lipsească. Tăcere, numai ochi să fim! Tăcere!
(Se aude o muzică suavă.)
l In original: *„ardour of my liver"* — arşiţa ficatului — ficatul fiind socotit sediul pasiunilor (n. tr.).

MASCARADA
Apare Iris IRIS
Zeiţă Ceres, holdele-ţi înalte
De grîu, de orz, de-ovăz şi celelalte —
Păşunile din munţi, cu oi blajine,
Imaşurile de fîneaţă pline,
Zăvoaiele pe care-April le împle
Cu crini, de pus naiadelor la tîmple —
Dumbrăvile, a căror umbră deasă
O caută acel pe care-l lasă
Ibovnica; şi viile bogate,
Şi ţărmul sterp, cu stînci, pe care-ades
Te-ntinzi la soare — lasă-acestea toate:
A Cerului crăiasă m-a trimes
Pe mine, curcubeul ei, să-ţi spun
Că vrea să-i fii, la joc, tovarăş bun.
Văd carul ei, cel tras de păunite:
Hai, Ceres, spune-i bun venit zeiţei.
(Carul Junonei apare pe boltă. Intră Ceres.)
CERES
Salut, o sol pestriţ, ce pe vecie Asculţi de a lui Jupiter soţie Şi, cu-âripi ca şofranul, peste flori îmi picuri rniere şi îmi înfăşori Pămînturile-n straşnice covoare -Stăpîna ta de ce mă cheamă oare?
IRIS
Spre a nunti o dragoste curată Şi-a-i da o zestre binemeritată.
CERES
Drag arc ceresc, întîi să-mi spui, de vrei,
Dacă Venera şi feciorul ei
Sînt cu regina, fiindcă-am jurat
Să nu-i mai văd, de cînd l-au ajutat

Pe Pluton să-mi răpească biata fiică.
IRIS
De ea tu n-ai temei să-ţi fie frică:
Am întîlnit-o printre nori — zbura
Spre Pâphos, cu fecioru-i după ea.
Pe-aici cînd au trecut, au vrut cu-o vrajă
Nesăbuită să mi-i prindă-n mreajă
Pe-acesti logodnici, juruiţi să fie
Fără prihană pîn-la cununie.
Dar în zadar: ibovnica lui Marte
A dat iar greş. Iar fiul ei, trist foarte,
Săgeţile-otrăvite si le-a frînt
Şi a rostit fierbinte jurămînt
Să nu mai tragă, ci, ca un ştrengar
Cu vrăbiile să se joace doar.
(Junona coboară din carul ei.)
CERES
Junona, cea mai mîndră-ntre regine, Soseşte: după paşi o simt că vine.
JUNONA
Ce faci, iubită soră ? Hai cu mine, Perechea asta s-o blagoslovim — Să propăşească-n pace să-i dorim!
(Clntă.)
Bunăstare, armonie, Mulţi copii şi bucurie Azi Junona vă urează Şi vă binecuvîntează.
CERKS
Roade multe şi bogate Şi hambare-ndoldorate; Vite grele de ciorchine, Holde mari, cu spice pline; Primul prunc să vină-n lume După seceriş anume. Grijile să nu vă plouă — Ceres vă urează vouă.
FERDINAND
Ce arătări fermecătoare. Oare Sînt duhuri?
PROSPERO
Duhuri, da: eu le-am chemat Din lumea lor, spre a da trup si viaţă închipuirii mele.
FERDINAND
O, aş vrea
In paradisu-acesta să trăiesc O veşnicie, lîngă un părinte Atît de înţelept si minunat.
(Junona si Ceres îşi vorbesc în şoaptă, apoi o trimit pe Iris cu o solie.)
MIRANDA
Iubitul meu, tăcere, căci Junona Şi Ceres îşi şoptesc.[1]
PROSPERO
Mai e ceva De împlinit. Tăceţi, nu rupeţi vraja!
IRIS
Voi, nimfe ale apelor de munte, Cu ochi blajini şi verzi cununi pe frunte, Lăsaţi nahlapii şi porniţi, alai: Junona vă pofteşte pe-acest plai. Veniţi, fecioare-nimfe, de îndată Să-ncununăm o dragoste curată.
(Intră un grup de nimfe.)
Secerători trudiţi şi arşi de soare, Veniţi si voi aici, de pe ogoare.

i In primul folio (din 1623) această replică e atribuită lui Prospero. Editorul Aldis Wright a emis pentru prima oară în 1866 ipoteza că replica e a Mlrandei (n. tr.).

110
111

Vă puneţi pălăriile de paie
Şi-n horă prindeţi nimfele bălaie.
(Intră un grup de cosaşi, îmbrăcaţi în straie de sărbătoare. Se alătură nimfelor într-un dans plin de graţie, spre sfîr-şitul căruia Prospero tresare deodată şi începe să vorbească. Se aude apoi un zgomot ciudat, învălmăşit, iar dansatorii ies cu vizibilă părere de rău.)
PROSPERO *(aparte)*
Uitasem de mîrşava uneltire Urzită împotriva vieţii mele De Caliban şi aliaţii lui. Se-apropie momentul.
(Către duhuri)
Foarte bine! Şi-acum, plecaţi. Ajunge.
FERDINAND
Tatăl tău E mistuit de-o patimă ciudată.
MIRANDA
N-a fost nicicînd atît de mînios.
PROSPERO
Pari tulburat, băiete, şi speriat: Fii vesel. Doar peţrecerea-i sfîrsită,

Actorii, cum ţi-am spus, au fost doar duhuri
Şi toate s-au topit acum în aer:
Aidoma acestei năluciri,
Palatele şi turnurile-nalte,
Şi templele, şi însuşi globu-acesta
Cu tot ce-i viu pe el — se vor topi
Făr-a lăsa vreo urmă, ca şi-această
Părelnică serbare: viaţa noastră
E din plămada viselor făcută,
Şi somnul o-mpresoară... Domnul meu,
Sînt tulburat, îmi iartă slăbiciunea —
Bătrîna-mi minte-i răvăşită-acum.
De beteşugu-acesta să nu-ţi pese.
Retrage-te-n chilia mea, de vrei,
Şi te-odihneşte. Voi umbla puţin,
Şă-mi liniştesc înfierbîntata minte.
PERDINAND şi MIRANDA
Noi îţi dorim să-ţi dobîndeşti iar pacea. *(Ies amîndoi.)* PROSPERO
Şă-mi vii ca gîndul! Haide, Ariel! De tine-i vorba.
(Apare Ariel.) ARIEL
Cu-al tău gînd sînt una. Ce porunceşti?

PROSPERO
E vremea să fim gata A-l întîlni pe Caliban.
ARIEL
Stăpîne,
Cînd am jucat în rolul blîndei Ceres,[1] Am vrut să-ţi spun, dar m-am temut apoi Să nu te superi.
Pe ticăloşi ?
PROSPERO
Unde i-ai lăsat
ARIEL
Ti-am spus: erau beţi turtă Şi bătăioşi, încît loveau văzduhul Că le-adia pe-obraji — şi chiar pămîntul Că le-atingea picioarele. Şi totuşi Erau mereu cu gîndul la complot. Cînd am izbit în tamburină-o dată, Ca nişte cai urechile-şi ciuliră, Holbară ochii şi adulmecară, Cu nările umflate, melodia. Atît de mult le-am fermecat auzul, Că m-au urmat, ca mînjii glasul iepei, Prin spinării, ce i-au împuns amarnic.
i Din pricina lipsei de actori a „trupei regelui", Ariel juca şi rolul zeiţei Ceres (n. tr.).

La urmă, i-am lăsat în smîrcul verde Din dosul grotei; pînă la bărbie-s Vîrîţi în smîrcul mai duhlit ca ei.
PROSPERO
Bine-ai făcut. Făptura nevăzută Păstrează-ţi-o: mai am de ea nevoie. Adu-mi aici zorzoanele din casă — Momeală pentru hoţi.
ARIEL
Mă duc, mă duc.
PROSPERO
Un diavol înnăscut, de-a cărui fire învăţul nu se prinde, în zadar M-am străduit să-l schimb: cu anii, trupul I-e si mai hîd, iar sufletul mai putred... îi schingiuiesc pe toţi, pînă la sînge!
(Reapare Ariel, încărcat cu veşminte strălucitoare etc.) Atîrnă-le pe o ramură de tei.
(Ariel le atîrnă. Prospero şi Ariel rămîn nevăzuţi. Intră Caliban, Stephano şi Trinculo, uzi leoarcă.)
CALIBAN
Călcaţi tiptil, să n-audă sobolul Un pas măcar. Aici i-e vizuina.

STEPHANO
Ascultă, pocitanie, zîna ta, de care ziceai că-i cumsecade, şi-a cam bătut joc de noi.
TRINCULO
Mă căpcăune, tot trupul îmi miroase a pişălău de cal, drept care nasul s-a supărat foc.
STEPHANO
La fel şi-al meu... Auzi, căpcăune? Dacă mă-n-furii pe tine, să ştii că... «
(Scoate cuţitul.)

TRINCULO
S-a zis cu tine, căpcăune.
CALIBAN *(umil)*
Stăpîne, ai încredere în mine,
Fii răbdător: răsplata te va face
Să uiţi de neplăceri... Vorbiţi în şoaptă:
E linişte ca-n miezul nopţii încă...
TRINCULO
Măcar de nu ne-am fi pierdut clondirele în smîrc...
STEPHANO
Da, căpcăune, asta nu-i doar o ruşine, ci şi o pierdere fără seamăn.
116
TRINCULO
Mă doare mai mult decît că m-am udat. Şi mai zici, căpcăune, că-i o zînă cumsecade!
STEPHANO
Mă duc să-mi scot şipul din baltă, chiar de-ar fi să mă vîr pînă peste urechi în noroi.
CALIBAN
Stai liniştit măria ta...
(Se Urăşte pînă la gura peşterii.)
Aici
E gura peşterii... Pătrunzi tiptil Şi săvîrşesti acea nelegiuire Prin care-ajungi al insulei stăpîn, Iar eu, pe veci, o prea plecată slugă.
STEPHANO
Bate laba. încep să nutresc gînduri sîngeroase.
TRINCULO *(trăgînd cu ochiul la veşmintele atîrnate)*
O, rege Stephano! Alteţă! Mărite domn Ste-phano *(apucă o haină)* uite ce garderobă te-aş-teaptă!
CALIBAN
Nebunule, sînt nişte zdrenţe doar!
117

TRINCULO
Da de unde, căpcăune! *(îmbrăcînd haina.)* Ştim noi ce-i o zdreanţă. O, rege Stephano ! *(începe să ţopăie.)*
STEPHANO
Scoate haina de pe tine, Trinculo. Vezi pumnul ăsta? Dă-o-ncoace, c-o vreau eu.
TRINCULO O vei avea măria ta. *(Şi-o scoate cu părere de rău.)*
CALIBAN
Rămîne-ţi-ar în gît! Ce ţi-a venit, Nebunule, de ţi-au căzut cu tronc Aceste boarfe? Lasă-le! întîi Să-l omorîm, căci dacă se trezeşte E vai de noi, ne tăbăceşte pielea.
STEPHANO
Ţine-ţi gura, căpcăune. Nene teiule, nu cumva jiletca asta-i a mea? *(O îmbracă.)* Acu' jiletca-i sub tei, pe umerii mei, şi-o să-mi tină de cald tot anul.
118
TRINCULO *(dîrdîind)* Da, zău, măria ta, furăm cu toptanul![1]
STEPHANO
Bunăăă! Ţine-o haină pentru gluma asta: sub domnia mea, oamenii de duh vor fi răsplătiţi cum se cuvine. „Furăm cu toptanul" - da, bine zis. Mai na o haină.
TRINCULO
Căpcăune, pune-ţi puţin clei pe deşte şi ia ţoalele care au mai rămas.
CALIBAN
Nu mă ating de ele. Pierdem vremea Şi-o să ne pomenim schimbaţi în gîste Sau chiar în cimpanzei cu fruntea strimtă.
STEPHANO
Căpcăune, pune mîna şi ajută-ne să cărăm boarfele astea pînă la polobocul meu de vin, altminteri te dau afară din împărăţie. Hai, ţine asta.
TRINCULO
Şi asta.
lin original joc de cuvinte intraductibil; pornind de la *„line",* vechi cuvînt echivalent cu *linie* (tei) Shakespeare ajunge la *„under the line"* (cu sens de „la ecuator"). Trinculo face un calambur: *„we steal by line and lenei",* expresie însemnînd: cu metrul, exact (n. tr.).
Da, şi asta.
STEPHANO
(îl încarcă.)
f"Se *aud chiote de vînătoare. Apar o Sumedenie de duhuri*

cu chip de cline şi încep să-i fugărească. Prospero şi Ariel le asmut.)
PROSPERO
Hai tu Duh al munţilor!
ARIEL
Şo pe ei, Argint Viu!
PROSPERO
Hai, Furie! Uite colo, Tiran! Şo pe ei! *(Caliban, Stephano si Trinculo sînt alungaţi din scenă.)*
Poruncă spiriduşilor le dau Să-i facă zob, să-i macine-n dureri; De-atîtea vînătăi cîte-au să aibă, Să fie mai tărcaţi decît un tigru.
ARIEL
Auzi-i cum răcnesc.
PROSPERO
Să-i fugărească ' Amarnic. — Da, acum îi am în mînă Pe toţi vrăjmaşii mei. Strădania mea
120
Se va sfîrşi curînd, iar tu putea-vei Zburda în libertate, încă-un pic Slujeşte-mă şi-al tău va fi văzduhul.
(Iese.)
ACTUL V
SCENA 1
în faţa peşterii lui Prospero. Acesta apare în veşmintele sale vrăjitoreşti, însoţit de Ariel.
PROSPERO
Se împlineşte tot ce-am pus la cale. Am vrăji de soi şi duhuri ce m-ascultă, Iar vremea-şi mînă carul înainte. Ce oră e?
ARIEL
E şase si spuneai Că munca noastră va-nceta la sase.
PROSPERO
Am spus aşa, cînd am stîrnit furtuna... Dar regele şi soţii lui ce fac, Ia spune-mi?
122
ARIEL
Sînt închişi ca mai 'nainte — Cum i-ai văzut — în acel crîng de tei Ce-ti apără chilia de furtuni. Nu ies de-acolo, de nu-i slobozeşti. Toţi trei: monarhul, frate-său, precum Şi fratele matale, aiurează, Iar ceilalţi îi deplîng, nenorociţi, îndeosebi cel căruia îi zici „Bătrînul şi cinstitul lord Gonzalo": Pe barba lui curg lacrimile-întocmai Ca ploaia-n streşini... Vraja ta i-a prins Atît de zdravăn, că, de i-ai vedea, La inimă te-ai înmuia.
PROSPERO
Crezi, oare?
ARIEL
Eu, de-aş fi om, m-as înmuia.
PROSPERO
Şi eu...
Dacă pe tine, care eşti doar duh, Te-nduioşează starea lor, pe mine, Care li-s semen şi-am aceleaşi patimi, Cum ar putea să nu mă mişte-adînc? Deşi ticăloşia lo"r mă-nfurie, Chem Cugetul, mai darnic, împotriva
123

Mîniei: în virtute stă nobleţea, Nu-n răzbunare. Mă opresc aici: Mă mulţumesc cu pocăinţa lor. Hai, dă-Ie drumul, .Ariel. Voi rupe Aceste vrăji, să-şi vină iar în fire Pentru-a putea redeveni ei înşişi.
ARIBL
Stăpîne, ţi-i aduc numaidecît. *(Dispare.)*
PROSPERO *(Descrie un cerc magic cu toiagul.)*
Voi, iazme ale apei şi pădurii,
Şi voi, ce fără urme pe nisip
Fugiţi după Neptun, cînd scade marea,
Şi-l ocoliţi, cînd creşte iar. Voi, duhuri
Ce în lumina lunii semănaţi
O iarbă creaţă, nu de oi păscută —
Şi voi, ce-n miez de noapte împliniţi
Ciupercile — precum şi voi, ce rîdeţi
Cînd sună ceasul stingerii, — prin voi,
Oricît de slabe-aţi fi, am fost în stare

Să scad lumina soarelui de-amiază,
Să slobozesc năprasnicele vînturi
Şi să încaier bolţile cu marea.
Am dat pe mîna tunetului focul;
Lui Jupiter, cu propriul său trăsnet
I-am despicat stejarul. Zguduind
Din temelii înaltul promontoriu,
124
Am smuls din rădăcină pini şi cedri.
Tot eu am dat mormintelor poruncă
Să se deschidă şi trezindu-şi morţii
Să-i lase-n lume... De magia-mi cruntă
Mă lepăd, iată. Vreau sa mai stîrnesc
O muzică divină, ca să-i facă
Să-mi înţeleagă *gmdul.(Ridicînd toiagul.)După-aceea*
îmi frîng toiagul şi-l îngrop în ţărnă,
Iar cartea am s-o zvîrl într-un adînc
Necercetat de nimeni, niciodată.
(Se aude o muzică solemnă. Reapare Ariel, urmat de Alonso, care dă din mîini ca un nebun, şi de Gon-zalo. Apoi intră în scenă Sebastian si Antonio, cu gesturi asemănătoare, urmaţi de Adrian şi Francisco. Toţi intră în cercul desenat de Prospero şi rămîn ca vrăjiţi. Văzîndu-i astfel, Prospero vorbeşte.)
PROSPERO *(lui Alonso)*
Un cînt solemn e leacul cel mai bun Al unei minţi bolnave. Linişteşte-ţi înfierbîntatul cap, lipsit de cuget. Rămîi în cerc, eşti ţintuit de-o vrajă... Cinstite domn Gonzalo, ochii mei Văzîndu-i pe ai tăi se-nlăcrămează... Se risipeşte vraja şi, precum in noapte se strecoară zorii limpezi Şi bezna o topesc, la fel încep Şi ei să-alunge ceaţa neştiinţei Ce le învăluise judecata...
125
O, vrednice Gonzalo, credincios
Aceluia pe care îl slujeşti,
Tu m-ai salvată Cu vorba şi cu fapta,
Credinţa eu din plin ţi-oi răsplăti-o...
Alonso, tu ai fost prea crud cu mine
Şi fiica mea, de fratele tău pus —
Iţi ispăşeşti azi vina, Sebastiane...
Pe tine, frate-al meu, hrănit cu-ambitii
Ce ţi-au stîrpit în suflet omenia,
Incît ai încercat, cu Sebastian
— Ce-i şi mai chinuit de remuşcări —
Pe rege să-l omori, te iert acum,
Oricît ai fi de vitreg... Judecata
Să li se limpezească a-nceput:
Se-apropie ca valurile mării
De ţărmu-ntunecat al minţii lor...
Toţi mă privesc, dar nu mă recunosc.
Hei, Ariel, din peşteră adu-mi
Coroana şi topuzul.
(Ariel zboară spre peşteră.)
Lepăd masca
Şi mă arăt aşa cum în Milano Am fost cîndva. Hai, duhule, grăbeşte, îţi voi reda îndată libertatea.
(Ariel se întoarce, cînlîndţşi-l ajută pe Prospero să se-m-brace.)
ARIEL
Zbor cu-albinele sprinţare Şi m-ascund în cîte-o floare
126
Cînd vreo buhă dă chemare.
După vară zbor, călare
Pe-a liliecilor spinare.
Fericit şi vesel o să fiu,

Sub o floare de pe-un ram mlădiu.
PROSPKRO
O, cît îmi vei lipsi, drag Ariel! Dar vei fi slobod. Da, aşa, aşa...
(Ariel U ajută să se îmbrace.)
Şi-acum, pîn' la corabia regeasca Să-mi zbori, sol nevăzut, îi vei găsi Pe mateloţi pe punte, adormiţi. Sînt treji doar căpitanul şi cu şeful De echipaj: adu-mi-i de îndată.
ARIEL
Sorbind văzduhul, fi-voi înapoi Pîn' să apuce inima să-ţi bată De două ori.
(Dispare.)
GONZALO
Acesta e tărîmul suferinţei,
Al spaimei şi-al minunilor. O, Doamne,
Ajută-ne de-aicea să scăpăm!
127
PROSPERO
Priveşte, rege, ai în faţa ta
Pe Prospero, nedreptăţitul duce
Al mîndrului Milan. Şi ca dovadă
Că-i viu acela care îţi vorbeşte,
Te-mbrăţişez şi îţi urez şi ţie
Şi celorlalţi, un cald: „Bine-aţi venit!"
ALONSO
Nu ştiu de eşti chiar el, sau o nălucă Din cele ce de-un timp mă amăgesc. Dar inima îţi bate, văd — eşti viu. Din clipa cînd mi-ai apărut în faţă, Cumplitul zbucium, ce mă adusese în pragul nebuniei, m-a lăsat. Presimt c-a fost o stranie poveste — De s-a sfîrşit cumva... îţi dau-napoi Ducatul, şi te rog să-mi ierţi greşeala. Dar cum de-i Prospero aici si-n viaţă?
PROSPERO ***(lui Gonzalo)***
Te voi îmbrăţişa întîi pe tine, Prieten drag — eşti cinstea întrupată.
GONZALO
O fi sau nu aievea ? N-am să jur.
128
PROSPERO
Vă mai aflaţi, pesemne, sub o vrajă
A insulei, de puneţi la-ndoială
Tot ce vedeţi. —Bine-aţi venit, prieteni!
(Aparte, lui Sebastian şi Antonio.)
Cît despre voi, nevrednicii mei domni, A regelui mînie as putea, De-aş vrea, să o abat asupra voastră, Vădindu-vă trădarea. Dar nu-i vremea Să spun ce ştiu.
SEBASTIAN *(lui Antonio)*
Vorbeste-n el Satana.
PROSPERO
De fel... Cît despre tine, om nevrednic — M-as pîngări dacă ţi-aş spune „frate" — îţi iert ticăloşiile, pe toate, Şi-ţi cer ducatul înapoi, căci ştiu Că trebuie să-l dai.
ALONSO
De-ntr-adevăr
Eşti Prospero, ne spune-n amănunt Cum ai scăpat şi cum ne-am întîlnit Cu tine-aici, cînd nu sînt nici trei ceasuri De cînd am fost zvîrliţi pe ţărmu-acesta, La care Ferdinand, iubitu-mi fiu, N-a mai ajuns —o, dureros e gîndul!
129
Î
mi pare râu.
130
PROSPERO
ALONSO
E-o pierdere cumplită N-o poate nici răbdarea lecui.
PROSPERO
Nu cred că ajutorul i-ai cerut. O pierdere la fel de grea avînd, Ea sprijinul mi-a dat şi-s împăcat.
ALONSO
O pierdere la fel de grea ?
PROSPERO

La fel
Şi n-am atîtea mijloace s-o-ndur, Pe cît ai tu: eu fiica mi-am pierdut-o.
ALONSO
O fiică! De-ar fi-n viaţă amîndoi, în Neapole, eu rege si regină I-aş face si m-aş duce să mă-ngrop în fundul mării, unde-mi zace fiul... Cînd ai pierdut-o?
PROSPERO
Astăzi, în furtună...
Dar, domnii mei, îmi pare că sînteţi

Aţît de uluiţi, încît nu daţi Nici ochilor crezare... Ce vă spun E-adevărat. Cît de năuci aţi fi, Aflaţi că eu sînt Prospero, acelaşi Pe care din Milan l-aţi alungat Şi care-n chip ciudat a nimerit Pe insula aceasta, ca s-ajungă Stăpînul ei, iar voi să fiţi zvîrliţi Pe ţărmul ei... Dar mă opresc aici — .E o poveste lungă, n-o poţi spune La prima "întîlnire, nici la masă...
(Arătlnd spre intrarea peşterii)
Bine-ai venit, măria ta. Această
Chilie mi-e palat. N-am multe slugi,
Iar în afară n-am nici un supus.
Priviţi, vă rog: de vreme ce îmi daţi
Ducatul înapoi, vă răsplătesc
C-un dar la fel de scump, sau cel puţin
Cu o minune care vă va face
La fel de bucuroşi pe cît sînt eu.
(Prospero ridică perdeaua de deasupra intrării. Se vede cum înăuntru Ferdinand şi Miranda joacă şah.)
MIRANDA
Mă-nşeli, iubitul meu.
PERDINAND
Nu, draga mea, Pentru nimic în lume nu aş face-o.
9*

MÎRANbA
Iar mie mi-ar părea că joci frumos Chiar dac-ai face-o pentru-o-mpărăţie.
ALONSO
De-i vreo nălucă-a insulei, cumva, îmi pierd feciorul pentru-a doua oară.
Minunăţie!
SEBAjSTIAN
PERDINAND
Marea-i milostivă, Deşi-i atît de crîncenă. Degeaba Am blestemat-o.
(îngenunchează în f ala lui Alonso.) ALONSO
Te binecuvîntă
Un tată fericit! Hai, fiul meu, Ridică-te şi spune-mi ce-i cu tine.
MIRANDA
Minune! Ce de nobile făpturi!
Ce oameni minunaţi! O, lume nouă,
Frumoasă eşti, cu-asemenea făpturi!
PROSPERO *(cu un surîs amar)*
E nouă pentru tine...

ALONSO
Cine-i fata?
O poţi cunoaşte doar de vreo trei ceasuri. O fi zeiţa ce ne-a despărţit Şi ne-a unit apoi din nou?
FERDINAND
Nu, tată,
E-o muritoare, dar eterna Pronie Mi-a hărăzit-o: am ales-o cînd Nici nu puteam să cer povaţa tatei, Nici nu credeam că mai am tată. Ea E fiica ăstui duce de Milan, De-a cărui faimă auzisem des, Dar nu-l văzusem, şi care mi-a dat O nouă viaţă. Prin această fată, El mi-e al doilea tată.
Pentru ea
La fel voi fi... Dar ce ciudat îmi pare Să-i cer iertare fiului meu..,
Sire,
Opreşte-te. Trecutul a murit — Să nu ne-apese cugetul.
GONZALO
Am plîns

In sinea mea, de-aceea n-am vorbit... Priviţi această tînără pereche, O, zei, şi o cunună sacră daţi-i. Căci voi ne-aţi însemnat anume drumul Ce ne-a adus aici.

ALONSO Amin, Gonzalo.

GONZALO

Milanul din Milan a fost zvîrlit
Ca să domnească-ai săi urmaşi în Neapol ?
Daţi bucuriei glas şi-nveşniciţi-o
Cu aur în coloane! Claribel
Plecînd la Tunis, îşi găseşte-un soţ
Şi fratele ei, Ferdinand, îşi aflǎ
O soaţă, chiar cînd alţii-l cred pierdut;
Iar Prospero-şi recapătă ducatul
Pe-o insulă pustie. Şi noi toţi
Redevenim noi înşine, de unde
Ne cam pierdusem mintea fiecare.

ALONSO *(către Ferdinand şi Miranda)*

Vreau mîinile să mi le daţi. Durerea Să-i mai apese pe aceia care Nu vă doresc deplină fericire!

GONZALO

Amin, aşa să fie!

(Reapare Ariel, urmat de Căpitan şi de Şeful de echipaj, buimăciţi).

Uite, sire,

Sînt tot de-ai noştri! N-aveam eu dreptate Să spun că ăsta n-o să se înece Cît timp mai sînt spînzurători pe lume ?

(Şefului de echipaj.)

Ascultă, blestematule, nu-njuri
Şi pe uscat, cum înjurai pe bord ?
Aici nu mai ai glas ? Ce vesti ne-aduci?

ŞEFUL

întîi de toate, vestea cea mai bună: Că-i teafăr regele şi-a lui suită. A doua veste bună e că nava, In urmă cu trei ceasuri sfărîmată, E-ntreagă-acum şi gata de plutire, Ca-n ziua cînd pe mare am purces.

ARIEL *(la urechea lui Prospero)*

Stăpîne, toate-acestea le-am făcut De cînd ne-am despărţit.

PROSPERO

O, harnic duh!

ALONSO

Sînt întîmplări cu totul nefireşti,
Din ce în. ce mai stranii. — Să ne spui
Cum ai ajuns aici?

ŞEFUL

De-aş şti că-s treaz

De-a binelea, m-aş strădui să-ţi spun... Dormeam buştean, îngrămădiţi pe punte — N-aş şti să spun de cînd şi cum anume Gînd, fără veste, ne-a trezit o larmă De urlete, un zăngănit de lanţuri Şi alte zvonuri înfricoşătoare. Ne-am pomenit toţi slobozi, iar în faţă Corabia sta — teafără şi mîndră. Văzînd-o, căpitanul a-nceput Să ţopăie, dar într-o clipă-am fost Luaţi pe sus şi-aduşi aici, ca-n vis.

ARIEL

(la urechea lui Prospero) Lucrat-am bine?

PROSPERO

Straşnic! Vei fi slobod.

ALONSO

E-un labirint de^întîmplări ciudate, Cum nu a cunoscut vreodată omul. Puteri deasupra Firii sînt la mijloc — Ne poate lămuri doar vreun oracol.

PROSPERO

Nu-ţi frămînta degeaba mintea, sire,
Cu-aceste ciudăţenii, în curînd
Voi lămuri eu însumi, pe-ndelete,

Aceste întîmplări, ce-au să vă pară
Fireşti atunci. Fiţi veseli deocamdată —
Şi bune să vă pară toate cele.
(Lui Ariel.) Apropie-te, duhule. Dă-i drumul
Lui Caliban şi celorlalţi. Dezleagă-i
De vrajă. *(Ariel pleacă.)*
Cum te simţi, măria ta?
Suitei tale îi lipsesc, îmi pare, Vreo cîţiva inşi, de care ai uitat.
(Reapare Ariel, împingîndu-i din urmă pe Caliban, Stephano şi Trinculo, îmbrăcaţi In straiele furate.)
STEPHANO
Fiecare să aibă grijă de ceilalţi, nu de sine însuşi! Fiindcă-n viaţă totu-i să ai noroc. Coragio, căpcăune, coragio!
TRINCULO
Dacă iscoadele pe care le port sub frunte spun adevărul, atunci am în faţa mea o privelişte groz;wa.

J
CALIBAN
O, Setebos, ce duhuri minunate! Şi cît e de frumos stăpînul meu! Mă tem că mă va pedepsi.
SEBASTIAN
Ha, ha!
Antonio, ce-s ăştia? De vînzare-s?
ANTONIO
Eu cred că da, căci unul dintre ei E-un peşte numa' bun de dus la piaţă.
PROSPERO
De vreţi să ştiţi ce fel de oameni sînt, Priviţi-le însemnele. Pocitul — A cărui mamă-a fost o vrăjitoare Ge-avea puterea de-a supune luna Şi valurile mării — monstrul ăsta Şi ceilalţi doi tîlhari, m-au jefuit Şi-au pus la cale viaţa să-mi răpească. Cei doi vă aparţin, îi recunoaşteţi. Dar stîrpitura asta, făt al beznei, îmi aparţine.
CALIBAN
O să mă împungă Pîn-am să mor!
ALONSO
Acesta nu-i Stephano, Beţivul meu chelar?
SEBASTIAN
E beat şi-acum — De unde-o fi făcut el rost de vin?
ALONSO
Şi Trinculo-i beat mort; dar unde oare
Or fi găsit atîta băutură?
Cum de-ai ajuns să fii aşa murat?
TRINCULO
Păi, de cînd v-am pierdut din vedere, tot într-o murătură o duc şi tare mă tem că mi-a intrat în oase. Dar nu face nimic, n-au să se mai lipească muştele de mine!
(Stephano geme.) SEBASTIAN
Stephano, ce-i cu tine?
STEPHANO
Nu m-atinge!
Eu nu mai sînt Stephano, ci un junghi în coaste.
PROSPERO
Voiai s-ajungi al insulei monarh, Pramatie ? l

STEPHANO
Aş fi fost un rege tare bolnav.
ALONSO
(arălînd spre Caliban) N-am pomenit făptură mai ciudată.
PROSPERO
I-e sufletul la fel de hîd ca trupul. — în peşteră te du cu ceilalţi doi, Şi fă curat, de vrei să fii iertat.
CALIBAN

Da, da, mă duc. Şi o să fiu cuminte Şi n-o să mai crîcnesc. Ce dobitoc Arn fost că l-am luat pe beţivan Drept Dumnezeu şi lui m-am închinat!
Hai, cară-te!
PROSPERO
ALONSO
Căraţi-vă şi voi — Dar straiele să le lăsaţi acolo De unde le-aţi luat.
SEBASTIAN
Sau fur-luat. *(Caliban, Stephano şi Trinculo ies.)*
140
PROSPERO
Pofteşte, sire, cu a ta suită, în peştera-mi săracă: veţi rămîne Acolo-n astă noapte, ce va trece Mai repede, căci vă voi depăna Povestea vieţii mele, mai cu seamă Tot ce s-a întîmplat de cînd venit-am Pe insulă. Iar mîine dimineaţă
Vom merge împreună la corabie
Şi vom porni spre Neapol, unde sper
Să fiu de faţă la frumoasa nuntă
A tinerei perechi. Mă voi retrage
Pe urmă în Milanul meu, să cuget
La moarte-ndeosebi.
ALONSO
Aş vrea s-ascult
Povestea vieţii tale: mi-o . închipui Ciudată foarte.
PROSPERO
V-ă voi spune-o toată Si vă făgăduiesc o mare calmă
o
Şi-un vînt prielnic, pentru a ajunge
Din urmă cît mai grabnic flota voastră...
Atîta îţi mai cer, drag Ariel —
Şi-apoi eşti liber la stihia ta
Să te întorci. Adio!
(Către ceilalţi.)
Mă urmaţii
(Intră cu toţii In peşteră, In timp ce se lasă cortina.)
141
EPILOG
rostit de
PROSPERO
Vrăjile-mi s-au risipit, Sînt un om obişnuit. Pot aici să fiu închis, Sau la Neapole trimis. Dar avînd iar un ducat, N-aş dori să fiu lăsat Pe-astă insulă pustie. Cum veţi vrea, aşa să fie! Cu-ale voastre mîini, puteţi Să mă sloboziţi, de vreţi. Umîle-mi pînzele suflarea Voastră, binefăcătoarea. Altfel, ţelul de-a vă place, Pulbere şi praf se face. Fără duhuri şi minuni, M-aş sfîrşi, de-n rugăciuni — Care spală-orice păcat — N-aş cere să fiu iertat. Cum şi voi aţi vrea să fiţi, Rogu-vă: mă sloboziţi!